

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

PROJEKTOVÁ VÝUKA VE VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ

NA 1. STUPNI ZŠ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Barbora Kloubová

Učitelství pro základní školy, obor Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Havlíček

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň 26. dubna 2024

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Jakubu Havlíčkovi, za cenné rady, vedení a čas během psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat paní Mgr. Renatě Laurichové, bez které bych svou praktickou část nikdy neuskutečnila. Děkuji také svým blízkým kamarádům a především rodině za jejich rady a podporu. Bez vaší pomoci bych tuto práci nemohla dokončit.

OBSAH

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1 Výtvarná výchova na prvním stupni	9
1.1 Historie výtvarné výchovy v České republice 20. a 21. století	9
1.2 Cíle a obsah současné výtvarné výchovy	10
1.2.1 Cíle výtvarné výchovy	11
1.2.2 Obsah současné výtvarné výchovy	12
1.3 Význam současné výtvarné výchovy z pohledu pedagogiky	14
1.3.1 Význam výtvarné výchovy pro rozvoj dětí	15
1.3.2 Metody a prostředky výtvarné výchovy	16
1.3.3 význam spolupráce mezi výtvarnou výchovou a ostatními předměty	17
2 Projektová výuka	20
2.1 Charakteristiky projektové výuky	20
2.1.1 Praktický přístup	21
2.1.2 Získávání reálných zkušeností	21
2.1.3 Týmová spolupráce	22
2.2 Fáze projektové výuky	22
2.2.1 Plánování projektu	22
2.2.2 Analýza a návrh	23
2.2.3 Realizace projektu	23
2.3 Klíčové prvky projektové výuky	23
2.3.1 Cíle projektu	24
2.3.2 Rozvržení projektu	24
2.3.3 Sledování a hodnocení projektu	24
2.4 Metody projektové výuky	25
2.4.1 Metoda projektového týmu	26
2.4.2 Metoda projektového plánu	26
2.4.3 Metoda projektového portfolia	26
2.4.4 Metoda projektového rozvrhu	27
2.5 Výhody a nevýhody projektové výuky	27
2.5.1 Výhody projektové výuky	27
2.5.2 Nevýhody projektové výuky	29
2.6 Projektová výuka v pedagogickém směru	30
2.6.1 Problémové učení	30
2.6.2 Kreativní učení	31
2.6.3 Kooperativní učení	31
2.7 Výsledky projektové výuky – pedagogika	31
2.7.1 Posílení spolupráce a komunikace	32
2.7.2 Rozvoj kritického myšlení	32
2.7.3 Zvýšení motivace žáků	32
2.7.4 Zlepšení schopnosti řešit problémy	33
3 Výtvarný projekt	34
3.1 Definice výtvarného projektu	34
3.2 Význam výtvarného projektu	34

3.3	<i>Fáze výtvarného projektu</i>	35
3.3.1	Plánování	35
3.3.2	Realizace	35
3.3.3	Prezentace	36
3.4	<i>Klíčové prvky výtvarného projektu</i>	36
3.4.1	Inspirace a koncept.....	37
3.4.2	Použité materiály a techniky.....	37
3.4.3	Význam a sdělení díla	37
3.5	<i>Umělci a výtvarný projekt</i>	38
3.5.1	Kateřina Šedá.....	38
3.5.2	Markéta Kinterová	39
3.5.3	Jiří Franta – David Böhm	41
3.5.4	Aleksandra Vajd a Hynek Alt.....	43
4	Propojení projektové výuky s výtvarnou výchovou	44
4.1	<i>Metodika propojení projektové výuky s výtvarnou výchovou</i>	44
4.1.1	Plánování a organizace výuky	44
4.1.2	Výběr vhodných projektů	45
4.2	<i>Výhody propojení projektové výuky s výtvarnou výchovou</i>	45
4.2.1	Motivace žáků k učení	45
4.2.2	Rozvoj kreativity a fantazie žáků.....	46
4.2.3	Vícestranný rozvoj žáků	46
5	Praktická část	47
5.1	<i>Papírové město</i>	47
5.1.1	Didaktická struktura výtvarného úkolu.....	48
5.1.2	Pojmově obrazová mapa k výtvarnému úkolu.....	51
5.1.3	Průběh výuky	52
5.1.4	Reflexe realizované výuky.....	53
5.1.5	Popis vybraných dětských prací včetně fotodokumentace	56
5.2	<i>Vyjmenovaná slova na farmě</i>	59
5.2.1	Didaktická struktura výtvarného úkolu.....	60
5.2.2	Pojmově obrazová mapa k výtvarnému úkolu.....	63
5.2.3	Průběh výuky	64
5.2.4	Reflexe realizované výuky.....	65
5.2.5	Popis vybraných dětských prací včetně fotodokumentace	68
5.3	<i>Váza plná květin</i>	71
5.3.1	Didaktická struktura výtvarného úkolu.....	72
5.3.2	Pojmově obrazová mapa k výtvarnému úkolu.....	75
5.3.3	Komentář k didaktické struktuře	76
Závěr	77	
Resumé	79	
Seznam literatury	80	
Seznam obrázků	83	

SEZNAM ZKRATEK

PV = Projektová výuka

RVP = Rámcový vzdělávací program

VS = Vyjmenovaná slova

VV = Výtvarná výchova

Úvod

V dnešním vzdělávacím prostředí je stále více uznáváno, že tradiční vzdělávací metody mohou být obohaceny inovativními a interaktivními přístupy, které podporují aktivní zapojení žáků a rozvoj jejich kreativity a problémového myšlení. Jedním z těchto přístupů, který se v posledních letech stává stále populárnějším, je projektová výuka.

Téma mé diplomové práce se zabývá projektovou výukou ve výtvarné výchově na prvním stupni základní školy. Cílem mé práce je poukázat na její silné stránky. Projektová výuka ve výtvarné výchově je velkým přínosem pro žáky, protože podporuje jejich aktivní zapojení do učebního procesu, rozvoj kreativity a kritického myšlení, posiluje jejich schopnost pracovat v týmu a řešit problémy.

Teoretická část práce se zaměřuje na několik klíčových oblastí. Nejprve se věnuji historii současné výtvarné výchovy a jejímu vývoji v průběhu času, abychom mohli lépe porozumět kontextu, ve kterém se dnešní výtvarná výchova nachází. Poté definuji samotný pojem výtvarná výchova a přibližuji její cíle a význam v rámci celkového vzdělávacího procesu.

Další část práce je věnována projektové výuce jako specifickému přístupu, který klade důraz na aktivní participaci žáků a jejich zapojení do autentických projektů. Zde se zaměřuji na definici projektové výuky, její základní principy a metody. V předposlední kapitole se zabývám výtvarným projektem, kde popisuji význam, fáze výtvarného projektu a představuji některé umělce, kteří pracují s projektem jako formou uměleckého vyjádření.

Poslední kapitola pojednává o propojení výtvarné výchovy a projektové výuky, kde zkoumám, jak může být projektová výuka efektivně integrována do výtvarné výchovy a jaký má tento přístup potenciál pro rozvoj výtvarných dovedností, kreativity a celkového učebního procesu.

V praktické části mé diplomové práce se zaměřuji na aplikaci projektové výuky v praxi, kde se snažím demonstrovat všechny aspekty, které dělají z projektové výuky výtvarné výchovy

výhodný pedagogický přístup. Provedla jsem důkladnou analýzu a vytvořila jsem tři konkrétní projekty, z nichž dva byly realizovány v praxi a třetí představuje pouze návrh.

Cílem praktické části je předvést, jakým způsobem může být projektová výuka efektivně implementována do výtvarné výchovy a jaký má tento přístup pozitivní dopad na učební proces a rozvoj výtvarných dovedností u žáků. Každý z těchto projektů je navržen tak, aby reflektoval specifické potřeby a schopnosti žáků na prvním stupni základní školy a zároveň podporoval rozvoj jejich kreativity, spolupráce a problémového řešení.

Realizované projekty poskytují konkrétní příklady toho, jak může být projektová výuka strukturována a prováděna ve výtvarné výchově, a jak může být integrována do celkového vzdělávacího procesu. Analýza výsledků a zpětná vazba z těchto projektů nám umožňuje zhodnotit účinnost projektové výuky a posoudit, jakým způsobem se promítá do výsledků a zkušeností žáků.

Cílem praktické části je tedy nejenom demonstrovat výhody projektové výuky ve výtvarné výchově, ale také poskytnout praktické nástroje a příklady pro pedagogy, kteří chtějí tento přístup začlenit do své vlastní výuky. Věřím, že výsledky této části práce budou přispívat k lepšímu porozumění a akceptaci projektové výuky jako efektivního a progresivního pedagogického přístupu ve výtvarné výchově.

1 VÝTVARNÁ VÝCHOVA NA PRVNÍM STUPNI

Počátky výtvarné výchovy jsou v České republice spojeny se vznikem prvních umělecko-průmyslových škol v 19. století. Postupně se vyvíjela a získávala na významu jako součást vzdělávacího systému. Důležitým mezníkem bylo založení Spolku výtvarných umělců Mánes, který měl vliv na propagaci uměleckého vzdělání a rozvoj výtvarného umění v Česku. S postupem času se výtvarná výchova proměňovala a adaptovala na nové trendy a požadavky společnosti, přičemž se stala nedílnou součástí školního vzdělávání. (Hirschová, a další, 2006)

1.1 HISTORIE VÝTVARNÉ VÝCHOVY V ČESKÉ REPUBLICE 20. A 21. STOLETÍ

Počátky výtvarné výchovy v Česku sahají do 19. století, kdy byly založeny první umělecko-průmyslové školy. V té době se začal klást důraz na výuku výtvarného umění jako součásti vzdělání. Nejvýznamnějším zakladatelem výtvarné pedagogiky v Česku byl Josef Mánes, který prosazoval vzdělání výtvarnými prostředky a aktivně se podílel na rozvoji výtvarného umění mezi mladými lidmi. Tím položil základ pro další rozvoj výtvarné výchovy v Česku. (Blatný, 1983)

Vývoj výtvarné výchovy v Česku je pozoruhodný a plný změn a inovací. Od zakládání prvních škol a institucí až po současné proměny vzdělávacích programů, se výtvarná výchova stala nedílnou součástí vzdělávacího systému. Díky této disciplíně se děti učí vyjadřovat své myšlenky a pocity skrze umělecké prvky, rozvíjí kreativitu a motoriku a budují si vztah k výtvarnému umění a kultuře. V této roli výtvarné výchovy se odráží i její význam ve společnosti, kterou nelze přehlédnout. (David, 2008)

V předmoderním období byla výtvarná výchova součástí vzdělávání ve výtvarných dílnách a učňovských školách. Cílem bylo přenášet dovednosti a techniky různých uměleckých řemesel, jako bylo malířství, sochařství a grafika. Výtvarná výchova se zaměřovala na rozvoj manuálních dovedností a předávání uměleckých tradic a znalostí. V tomto období vznikaly

první školy uměleckého řemesla a vzdělání bylo především praktického charakteru, s důrazem na získání konkrétních umělecko-řemeslných dovedností. (Efland, 1990)

Moderní období výtvarné výchovy přineslo nové metody a přístupy. V 19. a 20. století se výtvarná výchova stala důležitou součástí pedagogického procesu a vznikla první umělecká pedagogika. Školy pro uměleckou výchovu začaly klást důraz na kreativitu a sebeprojevení žáků. Rozvoj symbolického a abstraktního myšlení díky výtvarné výchově měl pozitivní vliv na celkový rozvoj osobnosti žáků. Moderní období také přineslo rozšíření školních předmětů souvisejících s výtvarnou výchovou a vznik nových metodik vyučování umění. (David, 2008)

V současnosti se výtvarná výchova stala nedílnou součástí školního vzdělávacího systému. Jejím hlavním cílem je rozvíjet kreativitu, umělecké cítění a vnímání výtvarného projevu u žáků. Výuka VV se zaměřuje na rozvoj estetického a kulturního vnímání, sebevyjádření a komunikačních dovedností. Současnost se také vyznačuje používáním moderních technologií a digitálních médií ve výtvarné výchově. V rámci hodnocení a evaluace výtvarného projevu žáků se klade důraz na individuální pokrok a schopnost žáků samostatně tvořit a vyjadřovat se výtvarným jazykem. (Hazuková, 2010)

V české výtvarné výchově se v průběhu 20. a 21. století objevilo mnoho významných osobností, které měly zásadní vliv na její rozvoj. Mezi ně patří například Václav Hollar, malíř a grafik 17. století, který se stal jedním z nejvýznamnějších českých umělců své doby. Další významnou osobností byl Josef Váchal, výtvarník, spisovatel a myslitel, který se zabýval především výtvarným vzděláváním. Znovu je třeba zmínit i Josefa Mánese, který se stal symbolem výtvarné výchovy v Česku a jehož jméno je spojováno především s rozvojem vzdělání ve výtvarném umění. (Blatný, 1983)

1.2 CÍLE A OBSAH SOUČASNÉ VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Výtvarná výchova prošla v průběhu času několika proměnami. V minulosti byla zaměřena především na výtvarnou techniku a dovednosti. S rozvojem moderních pedagogických přístupů a teorií se výtvarná výchova začala více zaměřovat na rozvoj kreativity, porozumění umění a kritického myšlení. V současnosti je VV ovlivněna novými trendy a

technologemi, které umožňují využití digitálních médií a interaktivních metod výuky. Proměny výtvarné výchovy jsou tak odrazem společenských změn a potřeb moderní doby. Hlavní zaměření aktuálního programu výtvarného vzdělávání spočívá v kultivaci kreativního myšlení a estetické citlivosti studentů, souběžně podporuje zdokonalení jejich uměleckého vyjadřování a technických schopností. Dále aspiruje na představení různorodosti uměleckých medií a technik ve výuce výtvarného umění a rozvoj schopnosti porozumět výtvarnému dílu a jeho kontextu a uplatnit v nich vlastní tvořivost a imaginaci.

1.2.1 CÍLE VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Hlavním záměrem výtvarné výchovy ve školním vzdělávání není pouze rozvíjet dovednosti a techniky výtvarného projevu u žáků, ale také podporovat jejich kreativitu, fantazii a schopnost vnímat a porozumět uměleckým dílům. Výtvarná výchova představuje příležitost pro rozvoj estetického vnímání, posilování kulturního povědomí žáků a zdokonalování jejich schopnosti vyjádřit se pomocí výtvarného jazyka. Zásadním cílem je také podporovat kritické myšlení žáků a schopnost hodnotit vlastní výtvarné práce, stejně jako práce svých spolužáků. Výtvarná výchova má významnou vzdělávací hodnotu, která přispívá k celkovému rozvoji dětí a připravuje je na aktivní a kreativní zapojení do společnosti. Uvádím zde hlavní cíle, jejichž význam je naprosto nezbytný pro mou diplomovou práci a pro její praktickou část.

ROZVÍJENÍ KREATIVITY ŽÁKŮ

Stimulace kreativity studentů představuje klíčovou roli v rámci výtvarného vzdělávání a výchovy. Žáci s aktivním zapojením do rozmanitých iniciativ a projektů rozvíjejí svou schopnost vytvářet a vyjadřovat vlastní nápady, učí reflektovat a projevovat se inovativními způsoby. (Podlipský, a další, 2017)

PODPORA ESTETICKÉHO VNÍMÁNÍ A HODNOCENÍ

Posílení kritického posuzování, estetického vnímání a hodnocení je jedním z hlavních cílů současné výtvarné výchovy. Jsou nezbytnou složkou výtvarného učebního plánu. Žáci jsou vedeni k hodnocení a rozlišování rozličných uměleckých metod a prvků, což jim umožňuje převádění estetických kvalit a integrace této perspektivy do vlastního uměleckého vyjadřování. (Hazuková, a další, 2005)

ROZVOJ VÝTVARNÉHO PROJEVU A TECHNICKÝCH DOVEDNOSTÍ

Skládání emocí a myšlenek do výtvarné podoby a vylepšování technické zručnosti představují základní mety výtvarné pedagogiky. Žáci se vzdělávají v transformaci svých koncepcí do výtvarného jazyka, zdokonalují se v disciplínách jako jsou malování, kreslení či modelace a učí se komunikovat pomocí uměleckého projevu efektivněji. (Matthews, 2003)

SEZNÁMENÍ S RŮZNÝMI VÝTVARNÝMI TECHNIKAMI A MÉDIÍ

Během výtvarných hodin se studenti seznamují s pestrou škálou uměleckých technik a médií. Experimentují s různými materiály a nástroji včetně tužek, barev, pastelů, štětců či hlíny a jsou zasvěceni do různých přístupů a procesů jako je grafika, řezba, koláž či keramika. (Roeselová, 1996)

1.2.2 OBSAH SOUČASNÉ VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Cílem obsahu současného výtvarného vzdělávání je poskytnout studentům základní dovednosti a znalosti v oblasti výtvarného umění. Tyto osnovy obsahují několik klíčových témat, která jsou nutná pro rozvoj jejich výtvarného projevu a technických dovedností. Studenti se naučí základy kresby a malby, pracovat s různými materiály a nástroji, ovládat různé výtvarné techniky a postupy a seznámí se s významnými výtvarnými umělci a jejich díly. Také budou zkoumat vztah výtvarného umění k dalším oblastem umění a kultury, což jim pomůže porozumět širšímu kontextu výtvarného světa. Důležitou roli v obsahu VV hraje také učitel, neboť jeho přístup, zkušenosti a inspirace mohou ovlivnit šíři a hloubku témat,

kteřá jsou v rámci projektové výuky prozkoumávána. Učitel má možnost přizpůsobit obsah výuky podle potřeb a zájmů svých žáků a také širších vzdělávacích cílů. Jeho schopnost vést a usměřňovat žáky v jejich tvůrčím procesu je klíčová pro dosažení optimálního vzdělávacího výsledku. (Brückerová, 2011)

ZÁKLADY KRESBY A MALBY

Základní techniky kresby a malby jsou zásadním prvkem výtvarné výchovy. Žáci se naučí základní postupy a principy kreslení a malování, včetně používání různých tužek, pastelek, štětců a barev. Jsou také seznámeni s různými perspektivními technikami a způsoby zachycování světla a stínů. Důraz je kladen na rozvoj jejich schopnosti vnímat a umět vyobrazit objekty a scény prostřednictvím kresby a malby. Tímto způsobem si žáci budou moci vyjádřit a rozvíjet svou kreativitu prostřednictvím výtvarného projevu. (Roeselová, 1996)

PRÁCE S RŮZNÝMI MATERIÁLY A NÁSTROJI

Práce s různými materiály a nástroji je klíčovou součástí výtvarné výchovy. Žáci mají možnost experimentovat s různými druhy materiálů, jako jsou různé druhy papíru, plátno, hliněné figurky, modelovací hmota a další. Také se naučí pracovat s různými nástroji, jako jsou štětce, rýsovací prkna, nože a další. Cílem je, aby žáci poznali a porozuměli vlastnostem jednotlivých materiálů a naučili se je využívat pro své tvůrčí výtvoř. Tímto způsobem se rozvíjí jejich schopnost přemýšlet kreativně a rozlišovat a využívat různé techniky a média. (Roeselová, 1996)

VÝTVARNÉ TECHNIKY A POSTUPY

Výtvarné metody a techniky jsou klíčovým prvkem ve výtvarném vzdělávání. Žáci se zde seznámí s rozmanitými metodami, jako je akvarel, olejomalba, koláž, linoryt a další. Učí se základním postupům pro použití těchto technik a jak je kreativně kombinovat. Cílem je, aby žáci rozvíjeli své dovednosti a schopnosti ve výtvarném vyjádření a měli možnost

experimentovat s různými možnostmi a vyjadřovacími prostředky. Tímto způsobem se žáci budou moci vyjádřit a komunikovat skrze výtvarné umění. (Roeselová, 1996)

VÝZNAMNÍ VÝTVARNÍ UMĚLCI A JEJICH DÍLA

Studium významných umělců a jejich děl je klíčovým prvkem výtvarného vzdělání. Studenti se seznámí s různými umělci z různých období a kultur, jako je Leonardo da Vinci, Vincent van Gogh, Frida Kahlo a další. Zkoumají jejich díla, rozvíjejí svou schopnost vnímat a interpretovat výtvarné umění a porozumět různým uměleckým stylům a technikám. Tímto způsobem budou studenti moci čerpat inspiraci a rozšiřovat své vlastní výtvarné schopnosti a porozumění uměleckému světu. (Skřivanová, 2014)

VZTAH VÝTVARNÉHO UMĚNÍ K JINÝM OBLASTEM UMĚNÍ A KULTURY

Vzájemná propojení výtvarného umění s ostatními uměleckými a kulturními oblastmi jsou v rámci výtvarné výchovy důležitým tématem. Budeme se zabývat otázkou, jak se výtvarné umění spojuje s literaturou, přírodou a dalšími formami umění. Cílem je, aby studenti měli možnost porozumět a ocenit vztah mezi výtvarným uměním a širším kulturním kontextem. Tímto způsobem se rozvíjí jejich schopnost vnímat a interpretovat umělecká díla a porozumět jejich společenskému a historickému významu. (Brückerová, 2011)

1.3 VÝZNAM SOUČASNÉ VÝTVARNÉ VÝCHOVY Z POHLEDU PEDAGOGIKY

Výtvarná výchova hraje významnou roli ve společnosti. Díky ní se lidé seznámí se světem umění a kultury a rozvíjejí své vnímání a porozumění těmto oblastem. VV také podporuje aktivní účast na společenském a kulturním dění a přispívá k vytváření kulturního povědomí a identifikace jednotlivce s kulturním dědictvím daného místa. Roční výtvarná výchova ve školách je také příležitostí pro děti a mládež pro vyjádření svých myšlenek a pocitů skrze výtvarné dílo. (Skřivanová, 2014)

Výtvarná výchova je významnou součástí vzdělávacího procesu, která má za úkol podporovat tvůrčí, estetické a kritické myšlení dětí. Jejím cílem je rozvíjet jejich kreativitu,

fantazii a schopnost vyjádřit sebe sama. Umělecká výchova je začleněna do školního systému a poskytuje dětem příležitost objevovat a rozvíjet svůj výtvarný talent a dovednosti. Skrze ni si děti osvojují nejen výtvarné techniky a dovednosti, ale také se učí vnímat a hodnotit umělecká díla a porozumět výtvarnému jazyku. (Hazuková, a další, 2005)

Hazuková H. (2005, s. 4) uvádí, že výtvarná výchova „*rozvíjí specifické formy výtvarného myšlení (myšlení v tvarech, liniích, barvách, hmotách), které ovšem nechápeme jen jako protiklad myšlení logického (myšlení v pojmech), ale jako svébytný podíl na rozvoji rozumových schopností.*“

Výtvarná výchova je nezbytnou součástí vzdělávacího procesu a plní v něm významnou roli. Skrze ni se rozvíjí smyslové vnímání, kreativita, motorika a také emocionální a sociální dovednosti dětí. Výtvarné činnosti posilují sebevědomí dětí a podporují jejich schopnost vyjadřovat se a komunikovat prostřednictvím výtvarného jazyka. Výtvarná výchova přispívá k celkovému rozvoji dětí a pomáhá jim objevovat a rozvíjet jejich individuální výtvarný talent a schopnosti. (Skřivanová, 2014)

1.3.1 VÝZNAM VÝTVARNÉ VÝCHOVY PRO ROZVOJ DĚTÍ

Výtvarná výchova hraje významnou roli při vzdělávání našich dětí, neboť přispívá k jejich celkovému rozvoji. Děti prostřednictvím výtvarného umění objevují svou schopnost komunikace a vyjádření svých myšlenek a emocí. Výtvarná výchova podporuje dětskou kreativitu a fantazii, což napomáhá rozvíjet jejich schopnost přicházet s originálními nápady a hledat nová řešení. Díky výtvarné výchově mají děti možnost se vyjádřit a objevovat svou vlastní identitu. Je to prostor, kde se mohou svobodně vyjádřit a být sami sebou.

KREATIVITA A SEBEPROJEV

Originalita a jedinečnost jsou klíčové prvky výtvarné výchovy. Výtvarné činnosti podporují rozvoj kreativního myšlení u dětí, které jsou vystaveny různým podnětům a povzbuzovány

k hledání nových a originálních způsobů vyjádření. Výtvarná výchova také umožňuje dětem objevovat a vyjadřovat svou vlastní identitu a emocionální prožitky. Skrze výtvarné práce se děti mohou stát tvůrci, kde jsou oceněny za svou originalitu a jedinečnost. (Uždil, 1978)

ROZVOJ MOTORIKY A KOORDINACE

Výtvarná výchova je prospěšná pro rozvoj motorických dovedností a koordinace u dětí. Při provádění různých výtvarných činností, jako je malování, modelování nebo stříhání, musí děti používat jemnou motoriku a koordinovat své pohyby. Pravidelné výtvarné aktivity přinášejí posílení svalů, zlepšení pohybové kontroly a preciznosti. Díky tomu si děti osvojují dovednosti, které jsou užitečné pro další aktivity, jako je psaní, stříhání nebo vaření. (Hazuková, 2011)

1.3.2 METODY A PROSTŘEDKY VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Různé metody výtvarné výchovy slouží ke vzdělávání a rozvoji dětí skrze umění. Mezi nejčastěji využívané metody patří projektová výuka, kde si žáci sami plánují a provádějí své vlastní umělecké projekty. Další metodou je demonstrační výuka, kdy výtvarný pedagog ukazuje žákům techniky a postupy, které poté sami vyzkouší. Kromě toho se také využívá individuální výuka, která umožňuje pedagogovi zaměřit se na potřeby a schopnosti každého žáka. Prostředky výtvarné výchovy zahrnují různé materiály a nástroje, jako jsou barvy, štětce, kreslicí potřeby, ale také počítačové programy a video projekce. Uvádím zde hlavní metody a prostředky, jejichž význam je naprosto nezbytný pro mou diplomovou práci a pro její praktickou část.

TECHNIKY A MATERIÁLY VE VÝTVARNÝ VÝCHOVĚ

Výtvarná výchova dává žákům příležitost projevit svou kreativitu a rozvíjet své výtvarné schopnosti pomocí široké škály technik a materiálů. Mezi nejčastěji používané techniky patří malba akvarelem, olejová malba, tempera, tužka, uhlí a pastelky. Výtvarné materiály zahrnují různé druhy papíru, plátno, karton, hlinu a další. Každá technika a materiál má své

vlastní charakteristické vlastnosti, které umožňují žákům experimentovat a objevovat nové způsoby vyjádření. (Roeselová, 1996)

VYUŽITÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ VE VÝTVARNÉM PROCESU

Soudobé technologie nabízejí nové možnosti a inspiraci pro výtvarnou výchovu. Díky nim mohou studenti tvořit digitální umělecká díla, pracovat s grafickými programy a upravovat fotografie nebo videa. Použití moderních technologií otevírá dětem svět virtuálních uměleckých zážitků a umožňuje jim rozšířit své dovednosti a znalosti ve výtvarném procesu. Tato modernizace výtvarné výchovy vytváří nové příležitosti k rozvoji kreativity a sebe projevu studentů. (Pejsar, 2004)

ROLE VÝTVARNÉHO PEDAGOGA

Výtvarný pedagog hraje důležitou roli při výtvarné výchově. Jeho úlohou je připravit a realizovat výtvarné aktivity, poskytovat odborné vedení a podporovat žáky v jejich výtvarném procesu. Výtvarný pedagog podněcuje kreativitu, rozvíjí představivost a umožňuje dětem objevovat a vyjadřovat se pomocí uměleckých forem. Zároveň je důležitým spojovacím prvkem mezi žáky a uměleckými tradicemi, které jim předává a obohacuje. Jeho úloha spočívá v podpoře a rozvoji výtvarného talentu a schopností dětí.

(Stadlerová, a další, 2010)

1.3.3 VÝZNAM SPOLUPRÁCE MEZI VÝTVARNOU VÝCHOVOU A OSTATNÍMI PŘEDMĚTY

Spolupráce mezi výtvarnou výchovou a ostatními předměty má značný význam, neboť umožňuje spojení a vzájemné obohacení různých oblastí vzdělávání. Interdisciplinární přístup při vzdělávání je klíčový pro rozvoj komplexních dovedností a schopností žáků. Například spojení výtvarné výchovy s matematikou umožňuje žákům vytvářet geometrické tvary a vzory. Propojení výtvarného a literárního vzdělávání umožňuje žákům začleňovat výtvarné prvky do svých literárních děl a tím rozvíjet svou kreativitu a schopnost vyjádřit sebe sama. Spolupráce mezi výtvarnou výchovou a přírodními vědami je také důležitá,

neboť umožňuje objevování a zkoumání fyzikálních a biologických jevů prostřednictvím výtvarného experimentování a modelování. Výtvarná výchova se tak stává nedílnou součástí výuky a přispívá k rozvoji žáků ve všech oblastech.

INTERDISCIPLINÁRNÍ PŘÍSTUP VE VZDĚLÁVÁNÍ

Interdisciplinární přístup je klíčovým prvkem ve vzdělávání, neboť umožňuje studentům propojovat a aplikovat znalosti z různých oblastí. Výtvarná výchova se opírá o interdisciplinární přístup a spolupracuje s dalšími předměty, jako je historie, literatura a přírodní vědy. Studenti tak mají možnost vnímat vzájemné vztahy, hledat souvislosti a přenášet poznatky mezi jednotlivými obory. To jim pomáhá rozvíjet kritické myšlení, schopnost řešit problémy a uvědomovat si širší kontext vzdělávání. (Skřivanová, 2014)

PROPOJENÍ VÝTVARNÉHO A LITERÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Spojení výtvarného a literárního vzdělávání přináší studentům široké možnosti pro rozvoj jejich kreativity a porozumění uměleckým dílům. Výtvarná výchova a literární vzdělávání se vzájemně doplňují a obohacují studenty, kteří se učí vnímat a vyjádřit konkrétní dílo uměleckého charakteru prostřednictvím výtvarného umění a literární interpretace. Propojení těchto oblastí podporuje i jejich schopnost analýzy a interpretace uměleckých děl, jak z hlediska výtvarného, tak literárního. Díky tomu se studenti učí vnímat umění jako nedílnou součást literárního dědictví a kulturního vývoje obecně. (Hoffman, 2006)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA A PŘÍRODNÍ VĚDY

Výtvarná výchova a přírodní vědy jsou dvě zdánlivě odlišné oblasti ve vzdělávání, které však mohou mít společné cíle a přínosy. Výtvarná výchova může podporovat zájem dětí o přírodní vědy prostřednictvím tvůrčího a vizuálního ztvárnění přírodních jevů. Během výtvarných aktivit mají děti možnost objevovat přírodu pomocí barev, tvarů a materiálů, což jim usnadňuje pochopení a vizualizaci pojmů z přírodních věd. Zároveň mohou prostřednictvím výtvarné výchovy rozvíjet dovednosti pozorování a detailního vnímání, které jsou důležité při studiu přírodních věd. Výtvarná výchova tak může přispět k

multidisciplinárnímu přístupu ve vzdělávání a propojení předmětů v rámci přírodních věd i výtvarného umění. (Hazuková, 2011)

2 PROJEKTOVÁ VÝUKA

Projektová výuka je moderní metoda výuky, která klade důraz na praktickou aplikaci a tvůrčí přístup žáků. Obsahuje komplexní proces, ve kterém žáci spolupracují na konkrétním projektu, a přitom se učí nové dovednosti a znalosti prostřednictvím praktického řešení problémů. Tento přístup je využíván na různých úrovních vzdělávání, od základních škol po vysoké školy. Projektová výuka může být zaměřena na různá témata, jako je technologie, věda, umění nebo podnikání, a poskytuje žákům prostor pro rozvoj analytického myšlení, spolupráci a kreativitu. (Exler, 2014)

Projektová metoda výuky je specifickým přístupem, který aktivně zapojuje studenty do výuky. Klíčovým prvkem této metody je realizace reálného projektu, ve kterém studenti uplatňují své dovednosti, znalosti a kreativitu. Projektová výuka klade velký důraz na spolupráci v týmu, komunikaci a řešení problémů. Za průběh a výsledek projektu jsou zodpovědní samotní studenti, což přispívá k jejich osobnostnímu a profesnímu rozvoji. (Exler, 2014)

2.1 CHARAKTERISTIKY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Projektová výuka se vyznačuje několika klíčovými aspekty. Jedním z nich je praktický přístup, kterým je tento typ výuky zaměřen. Studenti se ve skutečném prostředí aktivně zapojují do konkrétních projektů a pracují na jejich řešení, což jim umožňuje získat praktické dovednosti a zkušenosti. Dalším důležitým rysem projektové výuky je spolupráce ve skupinách. Studenti se sdružují do týmů a společně pracují na projektech, což podporuje rozvoj jejich komunikačních dovedností, schopnost spolupracovat a efektivně pracovat v týmu. Získávání reálných zkušeností je také jednou z významných charakteristik, která odděluje projektovou výuku od tradičního výukového přístupu. Studenti se při projektové výuce setkávají se skutečnými situacemi a problémy, které mají reálný dopad a umožňují jim pochopit a získat praktické zkušenosti z jejich oboru. (Kratochvílová, 2006)

PV se zaměřuje na praktickou aplikaci učiva, což umožňuje žákům lépe si osvojit znalosti a dovednosti. Díky tomu se zvyšuje jejich motivace k učení a zájem o školní předměty. Projekty také podporují individuální zkušenost a samostatné myšlení žáků. Lépe si osvojí kritické myšlení a schopnost analyzovat situace a řešit problémy. Projektová výuka také posiluje spolupráci a komunikaci mezi žáky a rozvíjí jejich sociální dovednosti. Žáci se učí efektivně spolupracovat v týmech, vyjadřovat své názory a naslouchat ostatním. Díky projektům se také zlepšuje jejich schopnost řešit nejrůznější problémy a hledat inovativní a kreativní řešení. Celkově projektová výuka přispívá k rozvoji žáků v mnoha oblastech a připravuje je na budoucí výzvy. (Kratochvílová, 2006)

2.1.1 PRAKTICKÝ PŘÍSTUP

Praktický přístup je zásadním rysem projektové výuky. Studenti se do ní aktivně zapojují prostřednictvím konkrétních projektů s praktickým významem, které jim přináší přímé zkušenosti s jejich oborem. Práce na skutečných projektech umožňuje studentům uplatnit své teoretické znalosti a dovednosti v praxi a získat tak nezbytnou praxi a sebejistotu. Praktický přístup napomáhá studentům lépe se připravit na svou budoucí profesní kariéru a umožňuje jim rozvíjet širokou škálu praktických dovedností, jako je například plánování, řešení problémů a komunikace v rámci projektového týmu. (Kratochvílová, 2006)

2.1.2 ZÍSKÁVÁNÍ REÁLNÝCH ZKUŠENOSTÍ

Získávání skutečných zkušeností je jedním z hlavních přínosů projektové výuky. Žáci se během projektových aktivit setkávají s reálnými situacemi a problémy, které mají skutečný dopad a přibližují je jejich budoucí profesní praxi. Získávání skutečných zkušeností umožňuje žákům pochopit, jak se věci dělají ve skutečném světě a jaké jsou výzvy a požadavky jejich oboru. Žáci se tak učí aplikovat své teoretické znalosti v praxi, získávají praktické dovednosti a rozvíjejí své analytické schopnosti. Získané skutečné zkušenosti v projektové výuce přispívají k jejich profesnímu a osobnímu růstu a přípravě na budoucí pracovní prostředí. (Kratochvílová, 2006)

2.1.3 TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE

Projektová výuka je charakterizována také týmovou spoluprací. Studenti se při projektové výuce sdružují do týmů, ve kterých společně pracují na řešení projektů. Týmová spolupráce je klíčová pro úspěšné naplnění projektů, neboť studenti musí spolupracovat, komunikovat a sdílet své myšlenky a znalosti. Týmová spolupráce také umožňuje studentům rozvíjet komunikační, vedení a skupinové dovednosti. Cílem týmové spolupráce je dosáhnout co nejlepšího výsledku projektu a zajištění efektivního rozdělení úkolů mezi členy týmu. (Kratochvílová, 2006)

2.2 FÁZE PROJEKTOVÉ VÝUKY

Projektová výuka je rozdělena do tří částí – plánování, analýza a návrh a realizace. Tyto etapy jsou klíčové pro úspěšné dokončení projektu a dosažení stanovených cílů. Každá fáze má své vlastní úkoly a činnosti, které jsou nezbytné pro pokračování projektu. Plánování se zaměřuje na stanovení cílů, rozvržení projektu a vytvoření plánu činností. Analýza a návrh se zabývají shromažďováním potřebných informací, jejich vyhodnocením a následným hledáním řešení problému. Realizace projektu zahrnuje samotnou implementaci navrženého řešení a sledování průběhu projektu. V této fázi je důležité zajistit efektivní komunikaci a spolupráci mezi členy týmu s cílem dosáhnout optimálního výsledku projektu. (Kratochvílová, 2006)

2.2.1 PLÁNOVÁNÍ PROJEKTU

Vytváření plánu je prvním krokem při projektovém vyučování. V této fázi se určují cíle projektu, plánuje se práce a vytváří se seznam činností. Hlavním úkolem této fáze je jasně definovat, co je třeba udělat, jak to udělat a kdo za to ponese odpovědnost. Plánování projektu zahrnuje také stanovení časového rozvrhu, rozpočtu a identifikaci potřebných zdrojů. Je důležité, aby plán byl reálný a proveditelný, aby bylo možné efektivně řídit průběh projektu a dosáhnout stanovených cílů. (Kratochvílová, 2006)

2.2.2 ANALÝZA A NÁVRH

Analýza a návrh jsou klíčovými aspekty bádání v rámci projektové výuky. Během této fáze se shromažďují a analyzují nezbytné informace, které jsou potřebné pro řešení daného problému. Provádí se důkladný průzkum a vyhodnocení dostupných dat, identifikují se možná řešení a navrhují se alternativy. Cílem je nalézt optimální řešení, které bude plně vyhovovat požadavkům projektu. Jedná se o kreativní proces, který vyžaduje týmovou spolupráci a schopnost analyzovat a syntetizovat informace. V této fázi také vznikají návrhy projektové dokumentace a implementačního plánu. (Kratochvílová, 2006)

2.2.3 REALIZACE PROJEKTU

Provedení projektu představuje konečnou fázi projektové výuky. V této fázi se realizuje navržené řešení a vykonávají se potřebné činnosti k dosažení stanovených cílů projektu. Důležitým aspektem této fáze je efektivní komunikace a spolupráce mezi členy týmu, aby byl dosažen optimální výsledek. Průběžně se sleduje a hodnotí průběh projektu a kontroluje se dodržování časového plánu. Při provádění projektu se mohou vyskytnout obtíže a neočekávané situace, které je třeba řešit a přizpůsobit se jim. Díky aktivnímu sledování a reakci na tyto situace lze dosáhnout úspěšného a kvalitního dokončení projektu. (Kratochvílová, 2006)

2.3 KLÍČOVÉ PRVKY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Klíčovými atributy projektové výuky je několik podstatných aspektů, jež jsou neodmyslitelnou součástí pro úspěšnou implementaci projektu. Mezi ně patří pečlivé určení cílů projektu, plánování a organizace projektu, a také monitorování a hodnocení jeho průběhu. Tyto prvky jsou zásadní pro zajištění efektivního a strukturovaného průběhu projektové výuky a umožňují studentům získat dovednosti a zkušenosti nezbytné pro jejich profesní a kariérní rozvoj. (Kratochvílová, 2006)

2.3.1 CÍLE PROJEKTU

Cíle projektu jsou základním kamenem projektové výuky, která určuje směřování a orientaci celého projektového procesu. Tyto cíle by měly být konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově ohraničené (tzv. SMART cíle). Jejich formulace by měla odrážet potřeby žáků a jejich vzdělávacích cílů a zároveň by měla vést k praktickému využití získaných dovedností a znalostí. Správně definované cíle projektu jsou klíčovým nástrojem pro motivaci a zapojení žáků během celého projektového procesu. (Kratochvílová, 2006)

2.3.2 ROZVRŽENÍ PROJEKTU

Struktura a plánování projektu jsou důležitými prvky při projektovém vyučování. Určují, jak bude projekt organizován a jaký bude časový plán. Zahrnují stanovení konkrétních úkolů, přidělení týmovým členům a určení termínů pro jejich dokončení. Správné rozvržení projektu umožňuje efektivní a organizovanou práci týmu a pomáhá minimalizovat rizika spojená s omezeným časem a nedostatečnou koordinací. Výsledkem rozvržení projektu je plán, který slouží jako průvodce pro řízení a sledování projektového procesu. (Kratochvílová, 2006)

2.3.3 SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ PROJEKTU

Sledování a hodnocení projektu jsou základními prvky projektové výuky, které umožňují neustálé zhodnocování a kontrolu projektových aktivit a výsledků. Sledování zahrnuje pravidelné monitorování průběhu projektu a případné úpravy plánu a řešení vzniklých problémů. Hodnocení slouží k posouzení kvality a úspěšnosti projektu a k identifikaci přínosů a zlepšení, které projekt přinesl. Sledování a hodnocení projektu umožňují efektivní správu a kontrolu projektového procesu a zajišťují jeho optimální výsledky. (Kratochvílová, 2006) Hodnocení projektu může probíhat několika způsoby:

Sebehodnocení: Sebehodnocení je proces, ve kterém jednotlivci hodnotí své vlastní schopnosti, dovednosti a dosažené výsledky. Tento proces zahrnuje reflexi a uvědomění si vlastních silných stránek, ale i slabých míst a oblastí, které potřebují zlepšení. Sebehodnocení je důležitým nástrojem pro osobní rozvoj a sebevzdělávání, který umožňuje jednotlivcům zhodnotit svůj pokrok a stanovit si cíle pro další růst a zdokonalování. (Kolář, a další, 2009)

Hodnocení pedagogem: Hodnocení ze strany učitele představuje klíčovou část vzdělávacího procesu, jehož prostřednictvím může učitel posoudit a zhodnotit pokrok, výkon, úroveň studentů a umožňuje jim individuální zpětnou vazbu. Tyto informace mají významný vliv na plánování a adaptaci výuky jednotlivým studentům učitele. Během hodnocení učitel sleduje kritéria, která si stanovil a hodnotí studenty podle jejich aktivit, úkolů, testů či jiných hodnotících nástrojů. (Slavík, 1999)

Hodnocení spolužákem: Posuzování druhými je proces, kdy jsou jedinci hodnoceni svými spolužáky na základě jejich výkonu, dovedností nebo přínosu. Tato metoda umožňuje získat objektivní pohled na jednotlivce a přispívá k lepšímu porozumění jejich schopnostem. Vzájemné hodnocení od ostatních představuje klíčovou součást úspěšného vzdělávání, která jednotlivcům umožňuje zlepšovat své dovednosti a dosahovat lepších výsledků. (Kolář, a další, 2009)

2.4 METODY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Metody projektové výuky jsou klíčovým prvkem moderního vzdělávání. Tato část se zaměřuje na představení různých metod projektové výuky a jejich implementaci ve výuce. Úvodní část popisuje význam projektové výuky, stanovuje cíle této metody a zkoumá její výhody a nevýhody. Zavedení projektové výuky do školního systému je důležitým krokem k rozvoji žákovských dovedností a jejich připravenosti na budoucí výzvy. Uvádím zde hlavní metody, jejichž význam je naprosto nezbytný pro obor VV, pro mou diplomovou práci a pro její praktickou část.

2.4.1 METODA PROJEKTOVÉHO TÝMU

Projektový tým je jednou z metod projektové výuky, která klade důraz na spolupráci a týmovou práci. Tato metoda umožňuje studentům pracovat ve skupinách a rozvíjet dovednosti jako komunikace, vedení a spolupráce. Studenti se učí efektivně spolupracovat a rozdělit si úkoly mezi členy týmu. Projektový tým rovněž dává studentům možnost provádět produktivní brainstormingové seance a sdílet a rozvíjet nápady společně. Práce v týmu přináší také výhody v podobě rozšíření sítě kontaktů a získání nových přátelství. (Coufalová, 2006)

2.4.2 METODA PROJEKTOVÉHO PLÁNU

Metodika projektového plánu je jednou ze strategií projektové výuky, která se zaměřuje na plánování a organizaci projektů. Tato metoda zahrnuje stanovení cílů projektu, identifikaci klíčových aktivit a úkolů, přidělení zdrojů a stanovení časového harmonogramu pro jejich dokončení. Projektový plán slouží jako cesta, která definuje všechny kroky a procesy, jež jsou nezbytné pro úspěšné dokončení projektu. Tato metoda umožňuje studentům rozvíjet své plánovací schopnosti a naučit se efektivně organizovat svůj čas a zdroje. (Coufalová, 2006)

2.4.3 METODA PROJEKTOVÉHO PORTFOLIA

Projektová metoda portfolia je strategie projektové výuky, která se soustředí na řízení a organizaci skupiny projektů. Tato metoda umožňuje studentům vybrat si a pracovat na několika projektech zároveň. Portfolia projektů jsou sestavy projektů, které si studenti vybírají podle svých zájmů, dovedností a cílů. Tato metoda pomáhá studentům rozvíjet svou kreativitu a flexibilitu, protože se zabývají různými projekty s různými cíli a požadavky. Projektová metoda portfolia studentům také nabízí širší spektrum zkušeností a příležitostí k osobnímu rozvoji. (Coufalová, 2006)

2.4.4 METODA PROJEKTOVÉHO ROZVRHU

Metoda projektového rozvrhu je způsob, jak se vyučuje pomocí projektů. Zkoumá se, jak plánovat časový harmonogram projektu. Tato metoda zahrnuje rozdělení projektu na jednotlivé úkoly a stanovení jejich délky a pořadí. Projektový rozvrh je klíčovým nástrojem pro správu projektu a umožňuje studentům efektivně plánovat a organizovat svůj čas. Díky této metodě se studenti učí, jak správně a včas plánovat své aktivity. Tato dovednost je velmi důležitá, protože studenti se tak naučí vytvářet reálný plán a dosáhnout cílů projektu v daném časovém rámci. (Coufalová, 2006)

2.5 VÝHODY A NEVÝHODY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Projektová výuka přináší řadu výhod, které obohacují kvalitu vzdělávání žáků. Mezi klíčové benefity patří zvýšení motivace žáků k učení, posílení jejich zájmu o danou problematiku a jejich zapojení do procesu vzdělávání. Projektová výuka navíc rozvíjí důležité dovednosti, jako je schopnost pracovat v týmu, efektivně řídit čas, kriticky myslet a řešit problémy. Další výhodou je propojení teoretických poznatků s praktickými zkušenostmi a možnost aplikovat tyto znalosti v reálném prostředí. Projektová výuka však může mít i některé nevýhody, jako je náročnost pro učitele, potřeba dodatečných prostředků a materiálů nebo nutnost se seznámit s novými metodami a přístupy k výuce. Přesto je projektová výuka považována za účinnou a inspirativní metodu vzdělávání, která přináší mnoho výhod pro budoucnost žáků. (Kratochvílová, 2006)

2.5.1 VÝHODY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Projektová výuka nabízí mnoho výhod, které spočívají v její schopnosti zdokonalit praktické dovednosti studentů. Skrze projektovou výuku se studenti zapojují do reálných situací a praktických úkolů, což jim umožňuje získat konkrétní zkušenosti a dovednosti. Díky tomu se přibližují k fungování pracovního prostředí a způsobu, jakým se řeší reálné problémy.

Projektová výuka tedy studenty připravuje na budoucí zaměstnání a může jim poskytnout konkrétní dovednosti, které mohou využít ve své kariéře. (Kratochvílová, 2006)

ZLEPŠUJE PRAKTICKÉ DOVEDNOSTI

Projektová metoda přináší zlepšení praktických dovedností studentů. Během projektových aktivit mají žáci možnost aplikovat teorii v reálném kontextu a rozvíjet své praktické dovednosti prostřednictvím konkrétních úkolů. Žáci se učí, jak pracovat s různými nástroji, technologiemi a materiály a získávají praktické zkušenosti s řešením problémů, plánováním projektu a prezentací výsledků. Tímto způsobem jsou schopni lépe se připravit na budoucí pracovní výzvy a získat užitečné dovednosti pro svou kariéru. (Kratochvílová, 2006)

ROZVÍJÍ KREATIVITU A INOVATIVNÍ MYŠLENÍ

Projektová metoda je prostředkem, který přispívá k rozvoji kreativity a inovativního myšlení u studentů. Při projektových aktivitách mají žáci svobodu vyjádřit své myšlenky, hledat nové přístupy a řešení problémů a experimentovat s různými možnostmi. To podporuje jejich tvořivé myšlení a povzbuzuje jejich inovativní přístup k problémům. Projektová metoda tak vytváří prostředí, ve kterém se žáci mohou zdokonalit ve svých schopnostech přemýšlet mimo tradiční rámec a hledat nové a originální způsoby, jak vyřešit problémy. (Piaget, a další, 2007)

PODPORUJE TÝMOVOU SPOLUPRÁCI

Projektová výuka podporuje spolupráci mezi žáky. Žáci jsou při projektových aktivitách povzbuzováni k práci ve skupinkách a spolupráci s ostatními členy týmu. Díky tomu se učí komunikovat, plánovat, vyjednávat a řešit problémy společně. Týmová spolupráce je důležitá dovednost pro pracovní prostředí, a proto je projektová výuka skvělou příležitostí pro žáky naučit se efektivně spolupracovat a rozvíjet své schopnosti ve skupinové práci. (Kratochvílová, 2006)

UMOŽŇUJE APLIKACI TEORIE NA REÁLNÉ SITUACE

Projektová metoda výuky poskytuje studentům příležitost uplatnit teorii, kterou se učí ve škole, v reálných situacích. Během projektových aktivit mají studenti možnost využít své teoretické znalosti v praxi a vidět, jak se teorie promítá do skutečného života. Tímto způsobem se učí konkrétně aplikovat své vědomosti, analyzovat situace a hledat řešení. Projektová metoda tak studentům umožňuje získat hlubší a širší chápání učiva, zlepšuje jejich schopnost přenést teorii do praxe a připravuje je na reálné situace, které se mohou vyskytnout v jejich životě. (Skřivanová, 2014)

2.5.2 NEVÝHODY PROJEKTOVÉ VÝUKY

Projektová výuka nabízí mnoho pozitivních aspektů, avšak může také přinášet určitá negativa. Jedna z těchto nevýhod spočívá v tom, že tento druh výuky vyžaduje více času a úsilí než tradiční výukové metody. Projektová výuka předpokládá, že si žáci sami vytvoří plán, rozdělí si úkoly a pracují na projektech samostatně nebo ve skupinách. To však vyžaduje více času nejen na výběr vhodného tématu a plánování, ale také na samotné provedení projektu. Stejně tak žáci musí věnovat více úsilí, aby splnili stanovené cíle a dokončili svůj projekt.

NÁROČNĚJŠÍ ORGANIZACE

Plánování a organizace projektové výuky může být náročnější než při tradiční výuce. Je nezbytné pečlivě rozvrhnout a plánovat časové úseky, aby žáci stihli dokončit své projekty včas. Důležité je také vybrat vhodné téma, které bude pro žáky motivující a zajímavé. Kromě toho je nutné zajistit potřebné materiály a prostředky pro realizaci projektu. Organizace projektové výuky vyžaduje dobrou koordinaci mezi učitelem a žáky a pečlivé plánování všech kroků procesu. (Kratochvílová, 2006)

VYŽADUJE VÍCE ČASU A USILÍ

Projektová výuka je náročnější než tradiční výukové metody. Žáci musí plánovat, organizovat a provádět projekt, ale také shromažďovat a analyzovat informace. Musí pracovat samostatně a zodpovědně, nespoléhat se jen na učitele. Je důležité vytvořit kvalitní prezentaci nebo report, který dokumentuje výsledky projektu. To vše vyžaduje čas a úsilí od žáků i pedagoga. (Kratochvílová, 2006)

MŮŽE BÝT PRO ŽÁKY STRESUJÍCÍ

Projektová metoda může způsobit úzkost některým žákům. Pro některé žáky může být náročné pracovat samostatně a plánovat svůj čas. Také tlak na dosažení stanovených cílů a dokončení projektu v daném termínu může být pro ně stresující. Někteří žáci se mohou cítit ztraceni při vyhledávání informací a mít obavy z prezentace své práce před třídou. Je důležité, aby učitel poskytl dostatečnou podporu a vedení těmto žákům, aby se cítili jistě a mohli se plně zapojit do projektové výuky. (Piaget, a další, 2007)

2.6 PROJEKTOVÁ VÝUKA V PEDAGOGICKÉM SMĚRU

Projektová výuka přináší mnoho výhod do pedagogického procesu. Tato metoda umožňuje žákům rozvíjet různé dovednosti, jako je kritické myšlení, spolupráce, komunikace a řešení problémů. Projektová výuka také zvyšuje motivaci žáků k učení, protože je založena na jejich vlastních zájmech a potřebách. Díky praktickým aktivitám a konkrétní aplikaci poznatků si žáci více uvědomují smysl a využití učiva v reálném životě. Projektová výuka tak proměňuje učení z pasivního získávání informací na aktivní a zábavný proces, který přináší žákům skutečné výsledky a prožitky. (Kratochvílová, 2006)

2.6.1 PROBLÉMOVÉ UČENÍ

Problémové učení je další metoda projektové výuky, která se zaměřuje na rozvoj analytického myšlení a schopnost řešit problémy. Žáci jsou vystaveni komplexním úkolům

a problémům, které požadují logické uvažování, kritické myšlení a hledání různých řešení. Problémové učení podporuje žáky v rozvoji jejich kognitivních schopností a umožňuje jim aplikovat teoretické znalosti v praxi. Tímto způsobem se žáci učí nejenom fakta, ale také schopnostem aplikovat a kombinovat své znalosti. (Coufalová, 2006)

2.6.2 KREATIVNÍ UČENÍ

Kreativní výuka je metoda projektového učení, která klade důraz na podporu tvůrčího myšlení a rozvoj kreativity žáků. Žáci jsou povzbuzováni k vlastnímu objevování a hledání nových řešení. Při kreativní výuce mají žáci volbu a svobodu ve svých rozhodnutích, což je motivuje k tvůrčímu a inovativnímu přístupu. Kreativní výuka je založena na aktivitách, které pomáhají žákům rozvíjet jejich přirozenou kreativitu a inovativnost. Tímto způsobem se žáci učí přemýšlet mimo ustálené vzorce a nacházet nové a originální přístupy k řešení problémů. (Coufalová, 2006)

2.6.3 KOOPERATIVNÍ UČENÍ

Kooperativní výuka je způsob, jak klást důraz na spolupráci a komunikaci mezi žáky. Při kooperativní výuce se žáci sdružují do menších skupin a společně pracují na projektu nebo úkolu. Tímto způsobem se učí vzájemnému respektu, komunikaci a zlepšuje se jejich schopnost řešit konflikty a rozvíjet spolupráci. Kooperativní výuka přispívá k vytváření stimulačního prostředí, ve kterém se žáci podporují a učí se od sebe. (Coufalová, 2006)

2.7 VÝSLEDKY PROJEKTOVÉ VÝUKY – PEDAGOGIKA

V této části kapitoly se zaměřím na výsledky projektové výuky z pedagogického hlediska. Popíši, jakým způsobem projektová výuka přispívá k rozvoji žáků a jaké jsou přínosy tohoto přístupu.

2.7.1 POSÍLENÍ SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE

Projektová výuka má blahodárny vliv na posílení spolupráce a komunikace mezi žáky. Během projektů žáci pracují ve skupinách či týmech, které se musí vzájemně dohodnout, spolupracovat a sdílet informace a nápady. Projekty povzbuzují aktivní komunikaci mezi žáky, což rozvíjí jejich schopnost naslouchat a vzájemně se respektovat. Žáci se učí navzájem si pomáhat a podporovat se v dosahování společných cílů. Tím dochází k posílení jejich sociálních dovedností a schopnosti efektivně spolupracovat s ostatními. Projektová výuka tak přináší žákům cenné zkušenosti a dovednosti, které mohou využít po celý svůj život. (Coufalová, 2006)

2.7.2 ROZVOJ KRITICKÉHO MYŠLENÍ

Projektová metoda aktivně podporuje rozvoj kritického myšlení u žáků. Během projektů jsou žáci vedeni k analýze a hodnocení informací, kritickému myšlení a formulování vlastních názorů. Projektová výuka klade důraz na logiku a kritické myšlení, žáci se učí rozlišovat faktické informace a rozeznávat různé argumenty. Získané dovednosti pak mohou využít nejen ve škole, ale i v každodenním životě. Rozvoj kritického myšlení je důležitým přínosem projektové metody, která žákům umožňuje lépe analyzovat a porozumět světu kolem nich. (Coufalová, 2006)

2.7.3 ZVÝŠENÍ MOTIVACE ŽÁKŮ

Projektová metoda podněcuje žáky k větší motivaci při učení. Možnost praktického uplatnění učiva a kreativního vyjádření přispívá k vyššímu zájmu žáků o školní předměty. Projekty poskytují žákům prostor pro osobní zapojení a autonomii, což pozitivně ovlivňuje jejich motivaci a touhu po učení. Důležitou roli zde hraje i možnost volby projektu a tématu, které skutečně zajímají žáky. Projektová metoda také dává žákům příležitost pro praktické uplatnění svých schopností a talentů, což zvyšuje jejich sebevědomí a důvěru ve vlastní

schopnosti. Celkově lze říci, že projektová metoda významně přispívá ke zvýšení motivace žáků a jejich radosti z učení. (Coufalová, 2006)

2.7.4 ZLEPŠENÍ SCHOPNOSTI ŘEŠIT PROBLÉMY

Projektová metoda výuky přináší významný přínos pro rozvoj schopnosti žáků řešit problémy. Během projektů se žáci setkávají s různorodými situacemi a úkoly, které vyžadují kreativitu a inovativní myšlení. Projektová metoda podněcuje žáky k hledání nových a efektivních způsobů řešení problémů. Žáci se učí analyzovat situace z různých perspektiv, vyhledávat informace, kombinovat a aplikovat své znalosti a dovednosti. Díky tomu se zlepšuje jejich schopnost přicházet s kreativními a inovativními řešeními a hledat odpovědi na různé otázky. Posílení schopnosti řešit problémy je jedním z klíčových přínosů projektové metody výuky a připravuje žáky na úspěšné zvládnutí nejen školního prostředí, ale také budoucích výzev v jejich profesním životě. (Coufalová, 2006)

3 VÝTVARNÝ PROJEKT

Výtvarný projekt má za cíl vytvořit originální umělecké dílo. Tvorba spojuje umělce s jeho vizí a záměrem. Vytvořená díla mohou vyjadřovat myšlenky, emoce nebo názory. Výtvarný projekt využívá rozmanité materiály a techniky a přispívá k rozvoji kreativity a schopnosti vyjádření pomocí výtvarných prostředků.

3.1 DEFINICE VÝTVARNÉHO PROJEKTU

Výtvarný projekt je umělecký projekt, který se soustředí na tvorbu a realizaci výtvarných děl. Jedná se o plánovaný a systematický proces, jehož cílem je vytvořit konkrétní výtvarné dílo nebo soubor děl. Výtvarný projekt je charakterizován jasným záměrem, do kterého jsou promítnuty myšlenky a představy umělce. Jednotlivé kroky projektu jsou pečlivě naplánovány a postupuje se řádně podle harmonogramu. Tento druh projektu se může zaměřovat na různá média a techniky výtvarného umění, včetně malby, sochařství, grafiky, fotografie a dalších. Výtvarný projekt může být realizován jednotlivcem či skupinou a jeho výsledek může být prezentován ve veřejných prostorech, galeriích nebo na výstavách. (Exler, 2014)

3.2 VÝZNAM VÝTVARNÉHO PROJEKTU

Výtvarný projekt je zaměřen na vytváření a sdělování myšlenek, emocí a poselství skrze vizuální médium. Tyto projekty mají zásadní význam pro rozvoj kreativity a osobního růstu umělců, kteří mohou prostřednictvím nich vyjádřit svou tvůrčí sílu a rozvíjet své výtvarné dovednosti. Dalším důležitým aspektem je vliv, který mají výtvarné projekty na společnost a veřejnost. Umělecká díla mohou mít silný dopad a ovlivňovat vnímání a myšlení lidí. Výtvarné projekty také přispívají k obohacení kulturního dědictví a podporují estetickou výchovu. Celkově lze říci, že výtvarné projekty mají značný význam jak pro umělce, tak i pro společnost jako celek. (Kratochvílová, 2006)

3.3 FÁZE VÝTVARNÉHO PROJEKTU

Plánování je klíčovou částí výtvarného projektu. V této fázi se rozhoduje o tématu, cílech a harmonogramu. Hlavním úkolem je pečlivě připravit a naplánovat všechny kroky, které budou provedeny. Druhá fáze je samotná realizace, kde se zaměřujeme na tvorbu. Používáme různé materiály a techniky a dbáme na detaily a plánovaný rozvrh. Poslední fáze je prezentace, kde předvádíme naše dílo veřejnosti. Snažíme se divákovi přiblížit naši myšlenku a význam naší tvorby. Celý projekt prochází pečlivým procesem, který umožňuje přenést naše myšlenky do konkrétního díla. (Kratochvílová, 2006)

3.3.1 PLÁNOVÁNÍ

Plánování je prvním krokem výtvarného projektu, kde se soustředíme na pečlivé plánování a organizaci všech kroků, které projekt vyžaduje. Jednou z důležitých částí plánování je stanovit cíle a účel projektu. Musíme určit, čeho chceme v projektu dosáhnout a jakou zprávu nebo sdělení chceme předat. Dalším důležitým aspektem je stanovení rozsahu projektu, časového plánu a případně i rozpočtu. Musíme pečlivě naplánovat, jaké kroky budou potřebné k dokončení projektu, jaké prostředky a materiály budeme potřebovat a jaké činnosti budou probíhat v jednotlivých časových úsecích. Plánování také zahrnuje vyhodnocení dostupných zdrojů a případné přidělení odpovědnosti mezi členy týmu. V této fázi je klíčové vytvořit realistický a efektivní plán, který nám umožní úspěšnou realizaci projektu. (Kratochvílová, 2006)

3.3.2 REALIZACE

Vytvoření výtvarného projektu je etapou, kdy se plánované myšlenky a koncepty proměňují v reálná umělecká díla. Tato fáze zahrnuje praktickou činnost, při které umělec realizuje svou vizi a využívá různé techniky a materiály k vytvoření svého díla. Během realizace je klíčové striktně dodržovat plán, který byl vypracován v předchozí fázi plánování. Umělec pracuje s ohledem na detaily, kompozici, barvy a formy svého díla. Je důležité mít dostatek

času a prostoru k dokončení projektu, neboť fáze realizace může být náročná a vyžadovat trpělivost a preciznost. Po dokončení výtvarného projektu lze dílo prezentovat veřejnosti a odbornému publiku, čímž se uzavírá celý proces výtvarné tvorby. (Kratochvílová, 2006)

3.3.3 PREZENTACE

Prezentace je klíčovým aspektem výtvarného projektu, sloužícím k prezentaci a ukázce konečného díla. Během této fáze je podstatné vybrat vhodný způsob prezentace, který nejlépe podtrhuje a komunikuje myšlenky a cíle díla. To může zahrnovat výstavy, vernisáže, veřejné prezentace nebo prezentace online. Kvalitní prezentace umožňuje divákům a posluchačům pochopit a ocenit umělecké dílo a poskytuje umělci příležitost prezentovat svou tvorbu a získat zpětnou vazbu od publika. Taktéž je to příležitost pro umělce navázat kontakt s potenciálními zájemci a rozšířit svou síť profesionálních kontaktů. Prezentace je tudíž důležitou součástí výtvarného projektu a umožňuje umělcům sdílet svou tvorbu s širším publikem. (Exler, 2014)

3.4 KLÍČOVÉ PRVKY VÝTVARNÉHO PROJEKTU

Výtvarný projekt se vyznačuje několika klíčovými prvky, které ho definují a charakterizují. Inspirace a koncept jsou jedním z těchto prvků, které tvoří základ celého projektu. Inspirace je důležitá pro rozvoj myšlenky a vytvoření konkrétního konceptu. Použité materiály a techniky jsou dalším klíčovým prvkem výtvarného projektu. Vybrané materiály a techniky určují vzhled a texturu díla, a také ovlivňují jeho významový kontext. Význam a sdělení díla je posledním klíčovým prvkem výtvarného projektu. Dílo má své sdělení, které se může lišit podle úmyslu umělce, a význam, který může být interpretován různě. Tyto prvky společně tvoří celkovou estetiku a hloubku výtvarného projektu. (Kratochvílová, 2006)

3.4.1 INSPIRACE A KONCEPT

Inspirace a koncept jsou klíčovými prvky i výtvarného projektu. Inspirace je zdrojem myšlenek a nápadů, které slouží jako podnět pro tvorbu obrazů či soch. Mohou to být příroda, lidé, události nebo abstraktní myšlenky. Koncept je potom způsobem, jak umělec přenáší svoji inspiraci do konkrétního uměleckého díla. Jedná se o plán, který určuje záměr a obsah díla. Koncept může být formální, abstraktní nebo obsahově bohatý a slouží k vyjádření umělcovy vize a sdělení jeho vlastních myšlenek a emocí. Inspirace a koncept úzce souvisí a jsou základem tvůrčího procesu výtvarného projektu. (Roeselová, 2000)

3.4.2 POUŽITÉ MATERIÁLY A TECHNIKY

Použité materiály a techniky se zaměřuje na popis a vysvětlení materiálů a technik, které byly použity při tvorbě uměleckého díla. V rámci tohoto projektu jsou používány různé druhy materiálů, jako je například akrylová barva, olejová barva, tužky, pastelky, uhlíky, keramická hmota a další. Co se týče technik, umělci využívají malbu, kresbu, sochařství, koláž a případně i digitální techniky pro tvorbu svých děl. Každá technika se liší v ovládnání a efektu, který umožňuje umělcům dosáhnout. Použité materiály a techniky jsou klíčové pro vyjádření a vytvoření specifického uměleckého sdělení v rámci tohoto výtvarného projektu. (Roeselová, 1996)

3.4.3 VÝZNAM A SDĚLENÍ DÍLA

Význam a sdělení díla jsou klíčovými aspekty výtvarného projektu, které ovlivňují jeho celkovou hodnotu a úspěch. Význam díla obnáší jeho hlavní myšlenku, poselství a cíl, které se snaží předat divákovi. Sdělení díla se projevuje formou komunikace mezi tvůrcem a divákem, kde tvůrce využívá výtvarné prvky, jako jsou linie, barva, tvar a textura, spolu s kompozicí a prostorovými vztahy, aby vyjádřil své myšlenky a emoce. Dílo může obsahovat různé vrstvy významu, které lze interpretovat různými způsoby a vyvolat diskusi a reflexi.

Výtvarný projekt poskytuje umělcům prostor k sdílení svých myšlenek, vyjádření své kreativity a komunikaci s publikem. (Uždil, 1978)

3.5 UMĚLCI A VÝTVARNÝ PROJEKT

Tvůrci výtvarných projektů jsou umělci, kteří se zaměřují na vytváření uměleckých děl v oblasti vizuálního umění. Jejich činnost spočívá v navrhování a realizaci výtvarných projektů, které mohou zahrnovat malbu, sochařství, fotografii nebo grafiku. Tito umělci se věnují tvorbě originálních a výrazných děl, která mají estetickou hodnotu a často vyjadřují emoce a myšlenky autora. Jejich práce je důležitou součástí uměleckého světa a přináší radost a inspiraci mnoha lidem. Výtvarné projekty jsou tvořeny umělci různých oborů, kteří svými pracemi obohacují kulturní scénu. Mezi těmito umělci najdeme malíře, sochaře, fotografy, grafiky a ilustrátory. Každý z těchto umělců má svůj vlastní jedinečný přístup k tvorbě a vytváří díla, která oslovují diváky svou originalitou a estetickou hodnotou. (Artlist, 2006-2024)

3.5.1 KATEŘINA ŠEDÁ

Kateřina Šedá se věnuje sociálně orientovaným akcím, které zapojují desítky a stovky lidí bez předchozích zkušeností s uměním. Tyto akce se konají v běžných prostředích a mají za cíl překonat stereotypy a sociální izolaci prostřednictvím experimentování s mezilidskými vztahy. Projekty mají buď velmi osobní povahu, jako například projekt Je to jedno, nebo jsou zasazeny do lokálního kontextu, například ve vesnici, kterou jsme dosud neznali. I když Kateřina Šedá přistupuje k práci osobně, její dílo je obecně srozumitelné a získala za něj mezinárodní uznání velmi rychle (měla více výstav v zahraničí než doma). (Artlist, 2006-2024)

Kateřina Šedá se nechává inspirovat svým okolím, zejména každodenním životem a prostředím, ve kterém žije. Je rovněž ovlivněna sociálními a kulturními problémy současnosti. (Artlist, 2006-2024)

Šedá se zaměřuje na získávání "materiálu" pro své projekty převážně od svých blízkých – z rodiny nebo z okolí svého bydliště v Líšni. Například projekt Převaděč, který byl diplomovou prací Šedé, je spojený s rodinou. Šedá založila komisi na AVU, která se skládala z jejích rodinných příslušníků. Jejich úkolem bylo hodnotit práce některých studentů školy. Komise nejprve byla konfrontována s díly bez účasti studenta, poté si vyslechla jeho interpretaci. Šedá upozornila na střety názorů lidí, kteří se nezabývají uměním a světem umění, který je často uzavřený a nepochopitelný bez vysvětlení autora. Další projekt s názvem Je to jedno je spojený s babičkou autorky. Babička pracovala dlouhá léta v Domácích potřebách a pamatovala si všechny výrobky. Šedé se podařilo přimět babičku, aby začala kreslit všechny produkty. Vznikl "katalog" obsahující 650 kreslených položek s cenami. Babička dokonce přijela na vernisáž do Prahy a Kateřina Šedá za tento projekt získala prestižní cenu Jindřicha Chalupického. (Artlist, 2006-2024)

Projekt Duch Uhystu vznikl na základě autorčiny práce s obyvateli hornolužické vesnice Uhyst v Německu v roce 2009. Bylo požadováno, aby obyvatelé vesnice vyjádřili svůj pohled na "duch" vesnice jedním tahem prostřednictvím společného kreslení na jeden list papíru. Výsledkem byl kolektivní obraz podepsaný všemi 316 účastníky. (Artlist, 2006-2024)

3.5.2 MARKÉTA KINTEROVÁ

Markéta Kinterová se specializuje na pozorovatelskou roli a zaměřuje se převážně na konceptuální fotografii, která často proniká i do veřejného prostoru. V její fotografii je patrná spontánnost, nezajímá ji manipulace digitálních obrazů, ale spíše zachycení běžné každodenní reality, kterou spatřuje. Jedním z významných prvků její tvorby jsou projekty specifické pro místo, kde aktivně zasahuje do konkrétního prostoru. (Artlist, 2006-2024)

V jejích fotografiích Markéta Kinterová zachycuje realitu. Bez ohledu na to, zda se jedná o běžné, každodenní a rutinní záležitosti a situace, nebo o jedinečné a neopakovatelné okamžiky ovlivněné náhodou a uložené díky včasné reakci. Právě náhodnost, podivnost a zachycení okolního dění v reálném světě jsou středobodem její práce. (Artlist, 2006-2024)

Během svého studia fotografie u Pavla Baňky na Fakultě umění a designu UJEP v Ústí nad Labem byla nominována na cenu EXIT za svou sérii fotografií nazvanou Darkside (2005). Tato série fotografií, která spojuje zobrazení různých forem násilí a zla, které jsou předávány skrze média, zaujala porotu a získala první místo v této soutěži. Tyto snímky v nás vyvolávají nejistotu a znepokojení tím, že nevíme, zda jsou skutečnými záběry z večerních zpráv, průmyslové kamery nebo filmu. (Artlist, 2006-2024)

Projekt Samizdat (2006) byl realizován aktivním a Do It Yourself přístupem v prostoru veřejném. Autorka financovala vlastními prostředky několik vydání časopisu, které poté nechávala náhodným čtenářům na regálech veřejných knihoven, klubech a kavárnách. Podobný princip byl použit i se Silvií Milkovou ve sbírce Letáků (2006), které se distribuovaly během rezidenčního pobytu v Grazu. S letáky pracovala také v projektu Příčina zániku (2009), který vznikl během pobytu v Moskvě jako odpověď na smog a znečištěné životní prostředí. Tým také apeloval na podobný problém v Mexiku prostřednictvím kolekce 360° (2009). V Mexiku byla také vytvořena kolekce Bez názvu (balónky) (2009). Fotografie z kostelů, ve kterých jsou uvězněny nafouknuté balónky, podobné těm, které děti často dostávají na pouti, odrážejí odlišnou kulturu, zvyky a tradice. Kontrast mezi světem víry a světem zábavy vyvolává napětí v našem prostředí a obraz evokuje nejasný dojem. (Artlist, 2006-2024)

Významnou charakteristikou, na kterou Markéta klade důraz, je práce s texty a jejich umístění ve veřejném prostoru. Například ve své sérii Bez názvu (nápis) (2008) se soustředí na anonymní nápisy na zdích, vratech, budovách nebo stromech, které nesou různé zprávy a vzkazy. Přistupuje k nim jako k specifickému způsobu komunikace, zajímá ji nezištná a aktivní spoluúčast na tvorbě prostoru, která může někoho šokovat, pobavit nebo dokonce inspirovat. (Artlist, 2006-2024)

V souboru II (2008-11), který je stále otevřený Markéta Kinterová zaznamenává okamžiky, na kterých jsou zachyceny páry lidí, zvířat nebo věcí ve stejných nebo podobných pozicích a situacích. Podobné analogy lze nalézt i v projektu Billboart, Bukurešť (2006), kde jsou na billboardu prezentovány fotografie dvou ulic z různých měst, které mají úžasné podobnosti.

V sérii Situace (2008) autorka využívá filmového přístupu a dokumentuje situaci, která probíhá současně na dvou balkonech nad sebou. V projektu Hydroprojekt (2011) je pak zobrazena rutinní rituální činnost zaměstnankyně projektového ústavu, která si kouřením vyplňuje pracovní přestávky. (Artlist, 2006-2024)

Středobodem autorky poslední tvorby je návrat k místu. Fotografie jsou vráceny na místo svého vzniku, jako například v díle Dvě fotky (2011). Dvě fotografie barevných skvrn neznámého původu na fasádě domu přenesla na plakát a nalepila v okolí poznamenaného domu. Podobně pracovala se sérií Nápisů – v jejich blízkosti zanechala dřevěný stojánek s fotografiemi daného místa a poskytla je kolemjdoucím k rozebrání. (Artlist, 2006-2024)

3.5.3 JIŘÍ FRANTA – DAVID BÖHM

Performance a videa jsou pořádány Jiřím Frantou a Davidem Böhmem. Navíc se věnují tvorbě prostorových instalací, zasahování do veřejného prostoru, tvorbě nástěnných maleb a jsou také autory ilustrací v knihách a časopisech. Výstupy jejich činnosti mohou připomínat kresebný deník, graffiti, karikatury, komiksy, konceptuální umění, grotesku, sportovní výkony, umění spolupráce, fyzikální experimenty, improvizovanou choreografii nebo divadelní představení. Pro Frantu a Böhma je důležitá procesualnost, časový průběh, překonávání překážek, prolínání médií, experimentování, dodržování a překračování pravidel, tvůrčí dialog, ironie, vážnost, hravost a věčná nedokončenost. Jinými slovy, Franta a Böhm nejen tvoří kresby, ale také kreslí. Tato spolupráce trvá od roku 2006. (Böhm, a další, 2014)

Práce Jiřího Franty se značně zaměřuje na využití média kresby. Jeho umělecké myšlení se projevuje jak v individuálním přístupu, tak i ve spolupráci s uměleckou skupinou Rafani nebo v tvůrčím páru s Davidem Böhmem. (Artlist, 2006-2024)

Tvorbu Davida Böhma je ve velmi obtížné vnímat odděleně. Práce v umělecké dvojici s Jiřím Frantou, s kterým David Böhm spolupracuje již od svých studií na Akademii výtvarných umění v Praze, je nepochybně jádrem či alespoň základem velké většiny jeho prací a také

určitým vysvětlením asociativní a otevřené povahy jeho tvorby, které dominuje kresba. (Artlist, 2006-2024)

V rámci spolupráce Böhm–Franta se při některých společných projektech zaměřovali na médium samotné kresby. Bez ohledu na to, zda šlo o instalaci série videozáznamů pro udělení Ceny Jindřicha Chaloupeckého, nebo výstavu v prostorách haly Karlín studios. Výsledný otisk kresby je přímým výsledkem předchozího procesu jejího vytváření, který byl realizován zcela netradičními prostředky (například tužky závodních motocyklů, listí stromů rozvířené větrem, štětka připevněná na bagru mezi zuby, kreslení na stěnu pomocí bagristy, provazochodec balancující s dlouhou tyčí, na jejímž konci jsou opět umístěny štětce – vždy představeno na bílém plátně). (Artlist, 2006-2024)

V tomto případě jsou Jiří Franta a David Böhm tvůrci procesu, jehož cílem je vytvořit abstraktní a pomíjivé médium čáry pomocí výmluvných symbolů. Tyto symboly mají různé významy, které sahají od romantického "kreslení krajiny" až po hrubost a neohrabanost kresby bagru nebo "frajeřinu" čar spálených pneumatik motocyklu. Viditelnost nebo naopak úplné zastření kresby nebo hesel vlastní reflexi se opakují v různých variantách a postupně se mění pomocí formálních posunů a výběru významových prvků. Toto byla další společná intervence v rámci předchozí nominace na Cenu Jindřicha Chaloupeckého. (Artlist, 2006-2024)

V rámci umělecké dvojice Böhm-Franta se dlouhodobě snaží překračovat hranice médií a hrát si s jejich performativním rozměrem. Ukázalo se to již v několika projektech, například v projektu Není to to, co by to mohlo být z roku 2006, kde se postavili proti ustálenému chápání kresby jako statického objektu a během výstavy denně měnili a doplňovali obsah jejich nástěnných kreseb. Podobně postupovali i v cyklu Skoro nic není úplně z roku 2010, kdy pomocí těžké technologie a fyzických překážek zpochybňovali jedinečnost kresby a uměleckou rukopisnost. Dalším příkladem je projekt Diplopie z roku 2012, kde performativní rozměr přenesli pomocí sníženého stropu na diváka, který musel překonat prostorovou překážku, aby výstavu vůbec viděl. (Artlist, 2006-2024)

3.5.4 ALEKSANDRA VAJD A HYNEK ALT

Aleksandra Vajd a Hynek Alt téměř výhradně spolupracují a vystavují společně, přičemž v některých svých uměleckých projektech využívají dvojité identity. Tito umělci pracují s fotografiemi, které jim slouží k přehodnocování vizuálního vnímání světa i samotné fotografie. Na problémy spojené s vnímáním obvykle upozorňují prostřednictvím výstav, které jsou instalovány s ohledem na celkový dojem a konkrétní prostor. To, co je zobrazeno na fotografiích, je tak opět obohaceno o třetí dimenzi. (Artlist, 2006-2024)

Většina projektů se zaměřuje na fotografii a některé z nich se plně věnují otázce specifčnosti fotografických médií. Děje se tak pomocí různých prostředků, jako je fotografování fotografií (Two Sides of One Story, 2009; Exposed, 2005), odhalování skutečné podstaty věcí skrytých za obrazem (Nightwatch, 2006; You Can't Change the Weather, 2011), zkoumání místa fotografie v textu (Snapshots, 2009), manipulování s realitou pomocí životní velikosti fotografického zobrazení (Lifesize, 2009) nebo umístěním do prostoru mimo galerie (Door No.1, 2008). Existuje také určitá závěrečná fáze fotografie (světelné kresby), která zároveň představuje její radikální kritiku. Jedná se o video s fotoaparátem zastaveným během procesu fotografování, které zároveň vydává a přijímá, agresivně oslňuje a zaznamenává okolí (Lighthouse, 2009). (Artlist, 2006-2024)

Projekt Man Woman Unfinished, který trvá již od roku 2001, se zabývá relativizací polarity autora a objektu, muže jako voyeura a ženy jako objektu jeho pohledu, ale také fotografa a diváka. Tento projekt je založen na konceptu vzájemného portrétování, kde oba autoři střídavě zaujímají roli fotografovaného a fotografa. Před fotoaparátem pózují nebo zachycují neopakovatelné momentky. Výsledkem je množství portrétů muže a ženy, kteří spolu vedou nekonečnou sérii rozhovorů, přestože se v nich nemluví. Téma rozhovorů je určováno náhodně, protože se dvojice fotografií kombinují pokaždé jinak, a stejně tak se mění i podoba obou aktérů během času. Identita jednotlivce v rámci této dvojice a možnosti dvojího pohledu jsou dále zkoumány v dalších projektech, jako je No Audible Dialogue, My left hand a Disguise. (Artlist, 2006-2024)

4 PROPOJENÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY S VÝTVARNOU VÝCHOVOU

Integrace projektové výuky s výtvarnou výchovou na základní škole je zajímavým přístupem k vzdělávání, který propojuje praktické činnosti s tvořivým myšlením. Tato studie se zaměřuje na zkoumání a analyzování této metody, přičemž se specificky soustředí na význam projektové výuky a výtvarné výchovy. Projektová výuka poskytuje příležitost pro praktické procvičování a aplikaci znalostí, což umožňuje žákům rozvíjet svou kreativitu a fantazii. Výtvarná výchova pak poskytuje prostředí pro rozvoj estetického vnímání, estetických hodnot a výtvarných dovedností žáků. (Exler, 2014)

4.1 METODIKA PROPOJENÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY S VÝTVARNOU VÝCHOVOU

Metodika spojení projektové výuky s výtvarnou výchovou na základní škole představuje klíčový prvek pro rozvoj žáků. Obě oblasti lze propojit pomocí různých projektů, které kombinují praktickou tvorbu s tematickým zaměřením. Spojení projektové výuky s výtvarnou výchovou umožňuje žákům rozvíjet jejich kreativitu a fantazii a zároveň jim poskytuje komplexní rozvoj dovedností a schopností. Pro efektivní propojení je důležité správně vybrat vhodné projekty, zajistit plánování a organizaci výuky a podporovat spolupráci mezi učiteli. (Exler, 2014)

4.1.1 PLÁNOVÁNÍ A ORGANIZACE VÝUKY

Plánování a organizace výuky spojení projektové výuky s výtvarnou výchovou představují významnou část pro úspěšné provedení spojení. Je nutné pečlivě promyslet, jak jednotlivé prvky projektu zapadnou do výukového plánu jednotlivých předmětů a jaké časové rámce budou vyžadovány. Zohlednění potřeb žáků, aby měli dostatek času na praktickou tvorbu a současně dostatek času na získávání nezbytných znalostí a dovedností, je klíčové. Organizace výuky zahrnuje také zajištění nezbytných materiálů a prostředků, řízení práce žáků a hodnocení výsledků. (Kratochvílová, 2006)

4.1.2 VÝBĚR VHODNÝCH PROJEKTŮ

Při výběru vhodných projektů pro spojení projektové výuky s výtvarnou výchovou je důležité brát v úvahu obsahovou náplň obou předmětů a stanovené vzdělávací cíle. Projekty musí poskytnout žákům příležitost k praktickému tvůrčímu procesu a zároveň podporovat jejich znalosti a dovednosti. Vybrané projekty musí být také motivující a zajímavé pro žáky, aby se aktivně zapojili do výuky a mohli vyjádřit svou kreativitu. Při výběru projektů je také vhodné zvážit dostupné prostředky a materiály. (Kratochvílová, 2006)

4.2 VÝHODY PROPOJENÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY S VÝTVARNOU VÝCHOVOU

Propojení projektové výuky s výtvarnou výchovou na základní škole přináší mnoho přínosů pro žáky. Jedním z těchto výhod je rozvíjení kreativity a fantazie žáků. Díky kombinaci projektové výuky s výtvarnou výchovou mají žáci možnost uplatnit svou představivost a kreativitu při samostatném tvůrčím procesu. Tímto způsobem se u žáků rozvíjí schopnost pohybovat se ve světě fantazie a nalézat inovativní řešení. Tato spojení výuky také podporuje vícestranný rozvoj žáků a motivuje je ke vzdělávání. (Kratochvílová, 2006)

Hazuková H. (2011, s. 15) uvádí, že výtvarná výchova je „*procesem záměrného působení na dítě speciálními prostředky a plní své obecně vzdělávací i speciální funkce.*“

4.2.1 MOTIVACE ŽÁKŮ K UČENÍ

Propojení projektového vyučování s výtvarnou výchovou na základní škole přináší příznivý podnět pro motivaci žáků k učení. Práce na projektech, které spojují projektové vyučování s výtvarnou výchovou, je pro žáky fascinující a lákavá. Vytváření vlastních uměleckých děl a projektová činnost podporují jejich aktivitu a zájem o učení. Částečně samostatný charakter projektového vyučování jim dává svobodu při realizaci projektu a umožňuje jim přinášet

své vlastní myšlenky a zkušenosti. Tímto způsobem mohou prožívat zapojení a motivaci k dosažení cílů a rozvoji svých schopností. (Coufalová, 2006)

4.2.2 ROZVOJ KREATIVITY A FANTAZIE ŽÁKŮ

Navázání spojení mezi projektovou výukou a výtvarnou výchovou na základní škole má významný přínos pro rozvoj kreativity a fantazie žáků. Vlastní uměleckou tvorbou a projektovou činností podporuje tvořivé myšlení, což je klíčovým projevem kreativity. Tímto způsobem se žáci při tvůrčím procesu učí využívat svou představivost a fantazii, což pozitivně ovlivňuje nejen jejich výtvarné schopnosti, ale také celkový rozvoj osobnosti. (Coufalová, 2006)

4.2.3 VÍCESTRANNÝ ROZVOJ ŽÁKŮ

Propojení projektového přístupu ke výuce s výtvarnou výchovou na základní škole přináší žákům komplexní rozvoj. Kombinace projektového přístupu a výtvarné výchovy umožňuje propojení různých oblastí poznání a dovedností. Žáci se učí tvořit a vyjadřovat se pomocí výtvarného jazyka, rozvíjejí své estetické vnímání a výtvarnou gramotnost. Současně jsou podněcováni kritickému myšlení, samostatnosti, komunikaci a spolupráci v rámci skupinových projektů. Tímto způsobem se žáci připravují na různorodé situace v životě a komplexně rozvíjejí své schopnosti. (Coufalová, 2006)

5 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část mé diplomové práce se zaměřuje na prezentaci tří projektových výuk v oboru výtvarné výchovy, které jsou vytvořeny pro žáky třetího ročníku základní školy. Tyto projekty jsou koncipovány tak, aby rozvíjely škálu výtvarných technik, metod, zároveň podporovaly individuální rozvoj každého žáka a byly zapojeny mezipředmětové vztahy. Dva z těchto projektů byly realizovány v praxi, zatímco třetí projekt představuje pouze návrh.

Mým cílem je zdůraznit silné stránky projektové výuky, kterými jsou spolupráce, rozvoj jemné motoriky, průřezová témata, společný výsledek, komunikace, vnímání výtvarného umění, použití různých technik a rozvoj kreativity. Důležitým prvkem projektové výuky je nabízení dlouhodobější práce a přidané hodnoty nad rámec tradičních metod výuky. Výsledkem projektové výuky ve výtvarné výchově je dosažení dlouhodobého prvku. V této části práce budou detailně popsány jednotlivé projekty, jejich cíle, průběh realizace a výsledky. (Hazuková, 1994)

5.1 PAPIROVÉ MĚSTO

Projekt "Papírové město" je inovativním přístupem k výtvarné výuce, který propojuje práci s barevnými papíry, rozvíjení jemné motoriky a podporu spolupráce mezi žáky. Tento projekt byl koncipován tak, aby nejen posílil výtvarné dovednosti žáků třetí třídy, ale také podněcoval jejich kreativitu a schopnost pracovat v týmu. Tento projekt byl zrealizován v průběhu mé praxe.

Struktura tohoto projektu je taková, že každý žák nejprve pracuje samostatně na svém vlastním kousku barevného papíru, kde má možnost vyjádřit svou fantazii a kreativitu. Postupně se pak žáci spojují do týmu, kde společně vytvářejí "papírové město" tím, že propojují své individuální práce dohromady. Tato část projektu posiluje spolupráci, komunikační schopnosti a schopnost respektovat názory a přístupy ostatních.

Přínos tohoto projektu sahá dále než rámec výtvarné výchovy, protože spojením s prvoukou se otevírají mezipředmětové vztahy. Při tvorbě "papírového města" žáci nejen

rozvíjejí své výtvarné schopnosti, ale také se učí o městském prostředí, jeho struktuře a fungování. Tímto způsobem se otevírá prostor pro komplexní rozvoj žáků napříč různými vzdělávacími oblastmi.

Cílem tohoto projektu je nejenom rozvíjet výtvarné schopnosti žáků, ale také posilovat jejich sociální dovednosti a schopnost pracovat efektivně v týmu. Analyzovat, jak tato forma projektové výuky ovlivňuje individuální rozvoj žáků a jak se promítá do jejich celkového vzdělávacího procesu, je klíčovým aspektem této práce.

5.1.1 DIDAKTICKÁ STRUKTURA VÝTVARNÉHO ÚKOLU

INSPIRAČNÍ VÝCHODISKA

Pro tento projekt jsem čerpala inspiraci z díla Kateřiny Šedé nazvaného "Bedřichovice nad Temží". Celý koncept tohoto projektu, který vznikl z jednotlivých fotografií, mě nadchl a poskytl základ pro mé vlastní tvůrčí úsilí. Jednotlivé fotografie se spojily do jedinečného obrazu, který zachycuje atmosféru a charakter daného města.

Obrázek 1 Projekt *Bedřichovice nad Temží* od K. Šedé

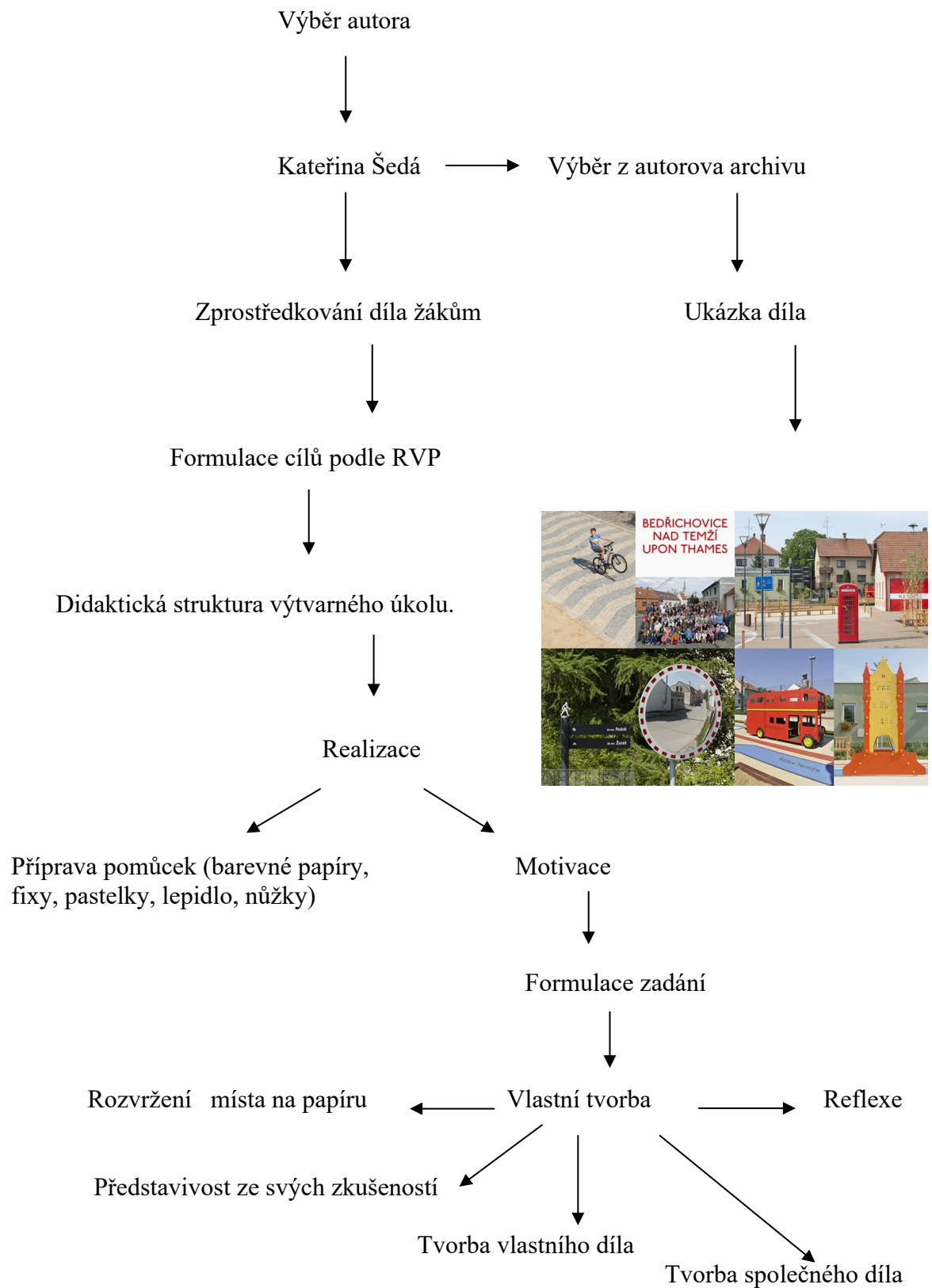

ZÁKLADNÍ POPIS VÝTVARNÉHO ÚKOLU

Námět	Papírové město
Cílová skupina	3. třída (8-9 let)
Časová dotace	4 vyučovací hodiny
Pomůcky	Barevné papíry, fixy, pastelky, lepidlo, nůžky, balicí papír
Učivo	<p>U žáků rozvíjíme kreativitu – realizace stromu a budovy.</p> <p>U žáků rozvíjíme jemnou motoriku – stříhání a lepení.</p> <p>U žáků rozvíjíme spolupráci – vzájemná pomoc, realizace konečného výsledku města.</p>
Formulace zadání výtvarného úkolu	<p>- V úvodu této projektové výuky žákům kladu hádanky na téma doprava. Poté předložím různé otázky na téma město a formou diskuse hledáme odpovědi. Následně se přesunu k tomu, jaký úkol budou mít děti. Úkol jim nevyzradím hned, ale nechám je přemýšlet o tom, co by to mohlo být. Žáci sami přijdou na to, co budou vytvářet.</p> <p>- Nejprve si žáci na lavici připraví barevné papíry, fixy nebo pastelky a také ubrus.</p> <p>- Prvním jejich úkolem bude vytvořit budovu. Tato budova může být jakákoliv – nemocnice, škola, pošta, dům, ve kterém bydlí nebo třeba kostel. Mají tak možnost zvolit si budovu podle svého vlastního uvážení. Teď si vyberou jakoukoliv barvu z barevných papírů. Takovou barvu, kterou by chtěli, aby měla jejich budova. Žáci si na svou lavici vyndají jeden barevný papír. Teď můžou začít kreslit svoji budovu. Nakreslí ji přes celý papír, ale žádné detaily, protože tento obrázek budou vystříhovat. Děti kreslí svou budovu pomocí fix a pastelek. Nikdo nebude stříhat svůj obrázek, dokud to nedovolím.</p> <p>- Dalším úkolem je vytvořit strom. Při tomto úkolu mají barvu danou – zelená, ale odstín je pouze na nich. Opět si tedy připraví barevný papír a můžou začít tvořit svůj strom. Ale opět si dají pozor na velikost stromu a žádné detaily okolo. Žáci kreslí a vybarvují strom opět pomocí fix a pastelek. Kdo bude mít hotovo, tak může začít stříhat. Kdo bude mít vystříhnuté obrázky, tak mi je přinese ke stolu a já mu je schovám do příští hodiny výtvarné výchovy. Kdo své obrázky nestihl, tak se nic neděje a může je dodělat za týden.</p>

	<p>- Tyto části nám vyplní dvě vyučovací hodiny výtvarné výchovy. Následující týden, kdy budeme mít výtvarnou výchovu, můžeme pokračovat ve výtvarném projektu.</p> <p>- Na úvod hodin s žáky vedeme diskusi nad tím, co bylo jejich úkolem v minulých hodinách VV. Před hodinou připravím balící papír na podlahu ve třídě.</p> <p>- Kdo už má své obrázky hotové, to znamená nakreslené a vystřižené, tak si vezme lepidlo a půjde své výtvary nalepit na veliký papír. Můžou si svůj strom s budovou nalepit kam budou chtít. Pokud už má někdo nalepeno, tak se může zeptat svých spolužáků, zda někdo nepotřebuje jejich pomoc. Potom, co mají všichni všechno nalepené si každý sedne zpět na své místo.</p> <p>- Posledním úkolem bude zapřemýšlet nad tím, co může být ve městě kromě budov a stromů. Dám na to 3 minuty a potom se budu ptát, co můžeme ještě ve městě vidět. Teď si žáci připraví černý fix, kterým nakreslí právě tu jednu věc, která je napadne. Po pár minutách vyvolávám jednotlivce, kteří chodí nakreslit jednu věc do jejich vytvořeného města.</p> <p>(Slavíková, a další, 2019)</p>
<p>Cíle dle RVP ZV a jejich konkretizace</p>	<p>Rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ – kreslení stromů a budov a dokreslení detailů do města.</p> <p>V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání – kresba stromů, budov, vytváření města.</p> <p>Vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje – diskuse nad tématem město, vnímání města zrakem (z okna).</p> <p>Zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu – kreslit, používat barvy, vybarvovat, lepit, stříhat.</p> <p>(Ministerstvo školství, 2022)</p>
<p>Kritéria hodnocení</p>	<p>Žák nakreslí, vystříhne a nalepí svou budovu a strom. Žák dokreslí detail města. Žák spolupracuje s ostatními.</p> <p>Všichni žáci získali pozitivní hodnocení s oporou slovního komentáře.</p>
<p>Transfer – přesahy výtvarného úkolu</p>	<p>Prvouka – diskuse o městě, o vesnici, o našem městě Louny (možnost diskuse o jiné zemi – Ukrajinci, Vietnamci). Výtvarná výchova – realizace projektu.</p>

5.1.2 POJMOVĚ OBRAZOVÁ MAPA K VÝTVARNÉMU ÚKOLU

5.1.3 PRŮBĚH VÝUKY

1) Motivace

Motivaci pro výtvarný projekt jsem použila hádanky, které byly na téma doprava.

Nová forma výuky – projektová výuka.

Uhádnutí projektu.

2) Realizace výtvarného úkolu

Cílem vyučovacích hodin výtvarné výchovy bylo vytvořit výtvarný projekt s názvem “Papírové město”.

Na úvod jsme si s dětmi povídaly o městě. Dávala jsem jim návodné otázky k práci, kterou budou tvořit. Jak se jmenuje město, kam chodíte do školy? – Louny. Jaké věci/předměty se nachází v takovém městě? – hřiště, stromy, auta, nemocnice, lidi, řeka, obchody. Když se podíváte z okna vidíte ještě něco jiného? – kostel, školka, paneláky, lampy, parkoviště. Věděl by někdo, jaký je rozdíl mezi vesnicí a městem? – vesnice má míň obyvatel, ve městech je hodně paneláků, města mají hodně obchodů, ve městech jsou nemocnice a doktoři. Když na chvíli popřemýšlíte o tom, o čem jsme si teď povídali, věděl by někdo z vás, co budete tvořit? – město. Ano, správně, bude to město. Ale ne, jen tak obyčejné, bude totiž z barevných papírů.

Další fází bylo vytvořit budovy a stromy. Žáci si tedy připravili na lavici barevné papíry, fixy a pastelky. Nejprve si vyrobí budovu a strom. Volba barevných papírů byla zcela na nich. Nejprve nakreslili na první barevný papír svou budovu, kterou mohli i vybarvit. Budova měla být přes celý papír a bez detailů, které nejsou důležité. Pokud měli hotovo, tak přešli k výrobě stromu. I ten měl být přes celý papír a bez detailů okolo, protože následovalo vystřihnutí obrázků.

Po vystřihnutí budov a stromů nastala 3. fáze. V ní jde o zhotovení Papírového města. Ten jedinec, který měl hotové své výtvary, přišel k tabuli a zvolil si místo na balícím papíru, kam chce umístit své obrázky. Po zvoleném místě je sám nebo s pomocí spolužáků nalepil.

V poslední fázi bylo cílem dokreslit detaily do města. Každý měl za úkol vymyslet jednu věc (slovo), která může být ve městě kromě budov a stromů. Poté každý žák chodil k vytvořenému městu a dokreslil černou fixou jeden předmět. Nakonec této fáze jsem s žáky vedla diskusi o tom, jak by nazvali toto město, které vyrobili.

3) Reflexe

Která část výtvarného projektu vám šla nejlépe? – vystřihování, lepení, kreslení

Která část výtvarného projektu vás bavila nejvíce?

Ohodnoťte palcem nahoru, vodorovně nebo dolů váš výkon v hodinách VV.

5.1.4 REFLEXE REALIZOVANÉ VÝUKY

První projektová výuka s názvem "Papírové město" přinesla mnoho pozitivních zážitků a zkušeností jak pro žáky, tak i pro mě jako pedagoga. Jedním z klíčových prvků, který se ukázal jako úspěšný, byla motivace žáků k aktivní účasti. Díky začáteční diskusi o městě se žáci více zapojili do tématu a projevovali větší zájem o samotnou tvorbu.

Úspěšnou se také ukázala otázka, kterou jsem položila žákům, zda by dokázali uhádnout, co budou vytvářet, podle tématu, o kterém jsme právě diskutovali. Když si všichni správně spojili téma "město" s následnou tvorbou papírového města, projevíli velkou radost a spokojenost, že byli schopni správně uhodnout.

Dalším úspěšným prvkem bylo oznámení, že každý žák bude na začátku pracovat individuálně a až poté jejich práce budou spojeny dohromady do společného projektu. Tento přístup přinesl do výuky novou dimenzi a žáci se na tuto novou formu práce těšili. Jejich očekávání a zvědavost byly patrné a přispěly k pozitivní atmosféře a vzrušení z připravovaného projektu.

Průběh první projektové výuky odpovídal mým očekáváním. Někteří žáci přesně věděli, co mají dělat, a pustili se do práce s jasnou vizí svého výtvoru. Na druhou stranu, někteří se neustále ptali, zda mají něco dokreslit, jak velký by měl být obrázek, či jaký prvek by měli

přidat. Tyto situace však nebyly překážkou, spíše naopak. Buď jsem mohla jednotlivcům pomoci já, nebo se na řešení otázek podíleli spolužáci, což přispívalo k atmosféře vzájemné pomoci a podpory.

Už v této rané fázi projektu byla zjevně rozvíjena spolupráce a kreativita. Žáci se nejen učili pracovat samostatně, ale také si uvědomovali sílu a přínos spolupráce a sdílení nápadů. Tato druhá fáze projektu tak představovala pevný základ pro budoucí společnou tvorbu papírového města a ukázala, že tato forma výuky může efektivně podporovat rozvoj nejenom výtvarných dovedností, ale i sociálních kompetencí žáků. Při stříhání a lepení byla u žáků rozvíjena jemná motorika.

Třetí fáze projektu překročila má očekávání, neboť žáci projevili maximální míru spolupráce a zapojení. Při hledání vhodného místa na balicím papíru pro umístění svých prvků, jako jsou domy a stromy, aktivně komunikovali a domlouvali se navzájem. Diskutovali o tom, kde by mohl stát jaký dům nebo strom, zda by vedle sebe mohli být, a jak by se navzájem nejlépe doplňovali.

Během této fáze se dokonce dostali do situace, kterou bych nazvala krizovou. Jedna z žákyň vyrobila větší strom než ostatní a byla také poslední, které chybělo strom nalepit na papír. To znamenalo, že pro tak velký strom nebylo dostatek místa. Ostatní spolužáci se však nevzdali a začali společně přemýšlet o možných řešeních této situace.

Nechala jsem je, aby sami hledali řešení. Po nějaké době přišli s nápadem, který mě opravdu potěšil. Jedna ze spolužaček navrhl, že by se velký strom mohl proměnit na keř. Žákyň odstříhla kus kmenu, a tak se strom skutečně vešel na papír. Je důležité zdůraznit, že žákyň, která vyrobila velký strom, aktivně přistoupila na navržené řešení. Tato událost ukázala, že žáci nejenom dokážou spolupracovat a řešit problémy, ale také jsou schopni přijít s kreativními a inovativními řešeními, která vedou k úspěchu celého týmu.

V poslední fázi projektu, kdy žáci měli dokreslovat jednotlivé předměty do města, probíhalo vše bez problému. Žáci se vzájemně podporovali a radili si, když nevěděli, jaký předmět dokreslit. Tato spolupráce byla důkazem jejich schopnosti pracovat jako tým a podporovat se navzájem v dosažení společného cíle.

Dalším pozitivním momentem bylo, když jsem žáky požádala, aby přemýšleli o názvu pro jejich vytvořené město. Žáci reagovali nadšeně a začali spontánně vymýšlet různé názvy. Převažovaly názvy spojené se školou a třídou, což svědčí o jejich silné identifikaci s vlastní školou a třídou. Tato činnost nejenom povzbudila jejich kreativitu, ale také posílila pocit sounáležitosti a společenství v rámci třídy.

První projekt má značný potenciál pro další využití a může nabídnout různé varianty využití. Realizace města není pouze jednorázovou záležitostí, ale představuje dlouhodobý prvek. Hotový projekt zůstane ve třídě a může sloužit jako zábavný prvek pro děti během přestávek nebo jako didaktický materiál během vyučování. Například při výuce angličtiny mohou děti pojmenovávat různé prvky na projektu nebo jej lze využít i při výuce prvouky.

Celkově lze říci, že poslední fáze projektu byla harmonickým zakončením celého procesu. Žáci si užívali práci na společném projektu a projevovali radost z vytváření vlastního "papírového města". Tato zkušenost ukázala, že projektová výuka může být nejenom efektivním prostředkem pro rozvoj výtvarných dovedností, ale také prostředkem pro posilování týmové spolupráce a kreativity žáků.

5.1.5 POPIS VYBRANÝCH DĚTSKÝCH PRACÍ VČETNĚ FOTODOKUMENTACE

Realizace budov a stromů.

Konečný výsledek budovy a stromu.

Realizace města – lepení jednotlivých budov a stromů.

Dokreslování detailů a konečný výsledek Papírového města.

5.2 VYJMENOVANÁ SLOVA NA FARMĚ

Projekt "Vyjmenovaná slova na farmě" představuje další inovativní přístup k výtvarné výuce, který klade důraz na rozvoj kreativity, různé techniky kreslení a podporu spolupráce mezi žáky. Tento projekt se zaměřuje na individuální tvorbu jednotlivých žáků, kteří si vyberou jedno zvíře či hmyz z vyjmenovaných slov a ztvární ho vlastním kreslením.

Průběh tohoto projektu je opět strukturován tak, že každý žák nejprve pracuje individuálně na svém vlastním kreslení, kde má možnost projevit svou kreativitu a osobní představivost. Postupně se pak žáci spojí do týmů, kde jejich jednotlivé práce budou sloužit jako součást společného projektu – "Vyjmenovaná slova na farmě". Tento přístup nejenom posiluje individuální tvůrčí schopnosti žáků, ale také podporuje jejich schopnost pracovat v týmu a sdílet své nápady a poznatky s ostatními.

Jedním z klíčových prvků tohoto projektu je propojení s českým jazykem a prvoukou, kdy žáci výběrem zvířete či hmyzu z vyjmenovaných slov rozvíjejí své jazykové dovednosti a zároveň se seznamují s různými druhy zvířat a jejich charakteristikami. Tímto způsobem projekt přesahuje rámec výtvarné výchovy a poskytuje žákům možnost spojit různé vzdělávací oblasti do jednoho celku.

5.2.1 DIDAKTICKÁ STRUKTURA VÝTVARNÉHO ÚKOLU

INSPIRAČNÍ VÝCHODISKA

Inspirací pro druhý projekt byla autorka Markéta Kinterová, od které jsem čerpala z jejího archivu. Projekt nazvaný II. Tento projekt zachycuje vždy dvojici zvířat, postav nebo jiných předmětů. Zvláště mě oslovila fotografie dvou zajíců na poli, ve svém přirozeném prostředí, která mi poskytla hlubokou inspiraci.

Obrázek 2 Projekt II od M. Kinterové

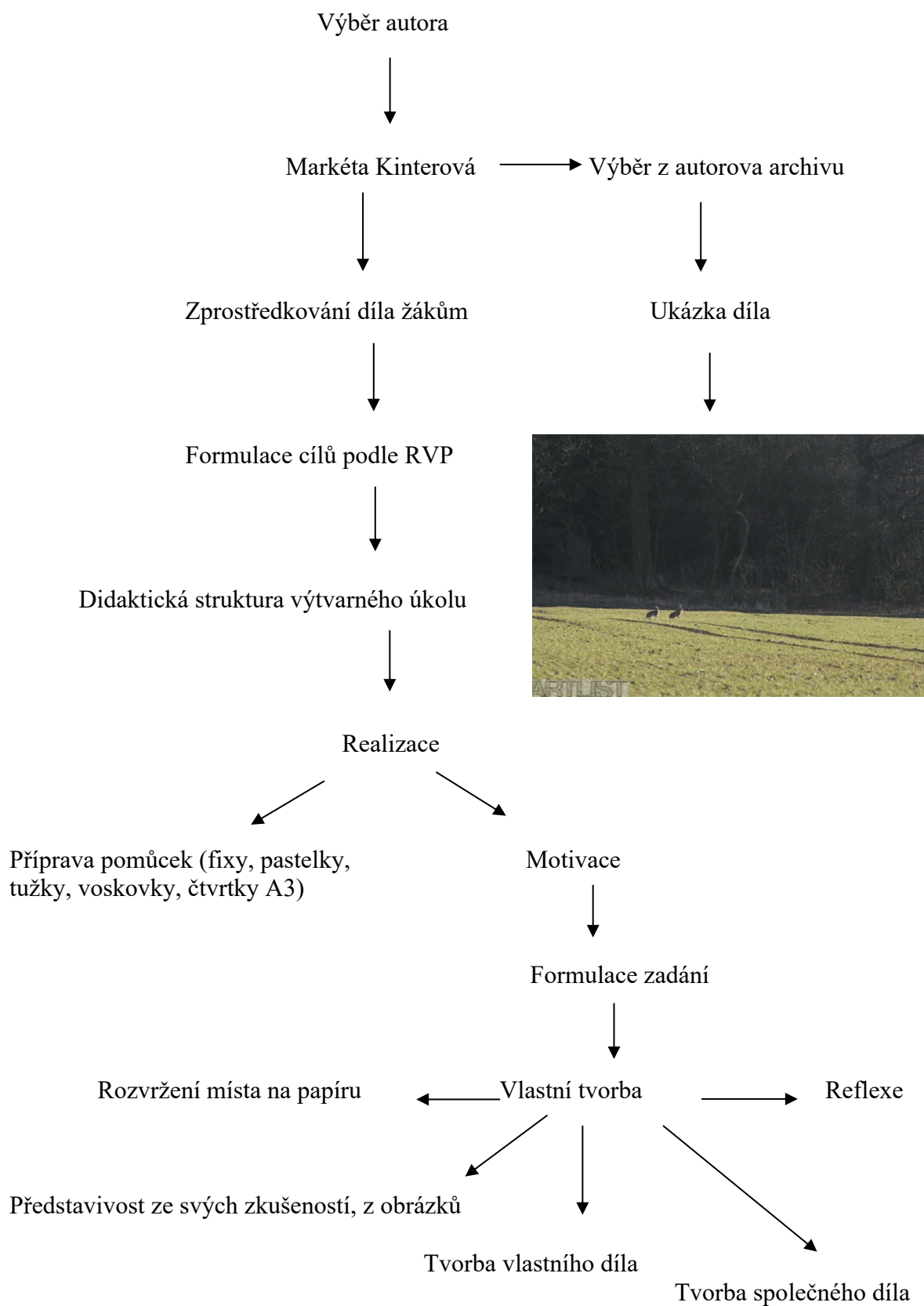
ZÁKLADNÍ POPIS VÝTVARNÉHO ÚKOLU

Námět	Vyjmenovaná slova na farmě
Cílová skupina	3. třída (8-9 let)
Časová dotace	2 vyučovací hodiny
Pomůcky	Čtvrtky o velikosti A3, fixy, pastelky, voskovky, tužky
Učivo	<p>U žáků rozvíjíme kreativitu – nakreslení živočicha a jeho prostředí, umístění živočicha.</p> <p>U žáků rozvíjíme individuální tvůrčí schopnosti – kresba živočicha a prostředí, vybarvování.</p> <p>U žáků rozvíjíme spolupráci – sdílení nápadů, pomoc ostatním, realizace projektu.</p> <p>U žáků rozvíjíme zájem o prvouku a český jazyk – diskuse nad vyjmenovanými slovy a živočichy.</p>

	<p>U žáků rozvíjíme různé techniky kreslení – kreslení pomocí fix, pastelek, voskovek.</p>
<p>Formulace zadání výtvarného úkolu</p>	<p>- V úvodu žákům rozdám karty s vyjmenovanými slovy, které musí seřadit vedle sebe tak, jak jdou za sebou. Následně se žáků zeptám, zda dokážou vyjmenovat všechna zvířata, která se nachází ve vyjmenovaných slovech. Poté budu předkládat různé otázky na téma zvířata a formou diskuse budeme hledat odpovědi. Následně se přesunu k tomu, jaký úkol budou mít děti. Úkol jim však nevyzradím hned, ale nechám je přemýšlet o tom, co by to mohlo být. Žáci sami přijdou na to, co budou vytvářet.</p> <p>- Nejprve si na lavici připraví tužku, voskovky, fixy nebo pastelky a také ubrus. Během toho jim rozdám čtvrtky. Prvním úkolem bude si zvolit zvíře, které by chtěli nakreslit. Na tabuli vystavím všechna zvířata z vyjmenovaných slov, aby si je žáci mohli prohlédnout. Mají tak možnost zvolit si zvíře/hmyz podle svého vlastního uvážení. Po vybrání svého živočicha můžou začít kreslit. Žáci kreslí své zvíře dostatečné velké pomocí tužky.</p> <p>- Dalším úkolem je vytvořit živočichovi prostředí, ve kterém žije. Žáci popřemýšlejí nad tím, co jsme si o daných zvířátkách říkali, kde asi tak žijí, co můžou jíst. Pokud by z nich někdo nevěděl, tak se zeptá, nebo se může poradit s kamarádem. Když mají rozmyšleno, co svému živočichovi nakreslí, tak může začít tvořit. Žáci kreslí prozatím svůj obrázek pomocí tužky.</p> <p>- Tyto části nám vyplnily jednu vyučovací hodinu výtvarné výchovy.</p> <p>- Další fází je vybarvování obrázku. Kdo už má své obrázky hotové, to znamená nakreslené tužkou, tak může vybarvovat. Mají možnost si vybrat z pastelek, fix nebo z voskovek. Pokud nechtějí vybarvovat jen jedním, tak můžou kombinovat různé techniky. Žáci teď budou mít čas na vybarvování svých obrázků.</p> <p>- Poslední fází je samotný projekt. Kdo už bude mít svůj výtvar hotový, tak se začne podílet na farmě. Můžou si svého živočicha položit kam budou chtít, prostor mají před tabulí. Ti, kteří ještě nemají své obrázky hotové, můžou je mezitím dodělávat. Každý má jiné tempo, a tak ti, kteří už mají svůj obrázek před tabulí položený, pomáhají těm, kteří ještě kreslí. Potom, co mají všichni všechno nalepené, si každý sedne zpět na své místo.</p> <p>(Slavíková, a další, 2000)</p> <p>- Závěrem hodin všichni přijdeme k farmě a budeme si o ní povídat, jaká zvířátka tam jsou a zda mají správné prostředí.</p>

Cíle dle RVP ZV a jejich konkretizace	<p>Rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ – kreslení a vybarvování zvířat a jejich prostředí.</p> <p>V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání – kresba živočichů a jejich prostředí, vytváření projektu.</p> <p>Vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje – diskuse nad tématem zvířata, vnímání živočichů zrakem (obrázky).</p> <p>Zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu – kreslit, používat barvy, vybarvovat.</p> <p>(Ministerstvo školství, 2022)</p>
Kritéria hodnocení	<p>Žák nakreslí a vybarví svého živočicha a jeho prostředí. Žák přispěje svým obrázkem do projektu. Žák spolupracuje s ostatními.</p> <p>- Všichni žáci získali pozitivní hodnocení s oporou slovního komentáře.</p>
Transfer – přesahy výtvarného úkolu	<p>Český jazyk – vyjmenovaná slova, tvorba živočicha. Prvouka – diskuse o prostředí živočichů. Výtvarná výchova – realizace projektu.</p>

5.2.2 POJMOVĚ OBRAZOVÁ MAPA K VÝTVARNÉMU ÚKOLU

5.2.3 PRŮBĚH VÝUKY

1) Motivace

Motivací pro výtvarný projekt jsou karty se všemi vyjmenovanými slovy.

Obrázky na tabuli.

Nová forma výuky – projektová výuka. Vytvoření projektu.

Uhádnutí projektu.

Žák chce dosáhnout úspěchu.

2) Realizace výtvarného úkolu

Cílem vyučovacích hodin výtvarné výchovy bylo vytvořit druhý výtvarný projekt s názvem "Vyjmenovaná slova na farmě".

Na úvod jsem žákům rozdala karty s vyjmenovanými slovy, která museli seřadit vedle sebe. Po složení všech vyjmenovaných slov jsem se dětí zeptala, zda dokáží vyjmenovat všechny živočichy z vyjmenovaných slov. Následně jsme navázali na dané téma, o kterém jsme si dál povídali. Dávala jsem jim návodné otázky k práci, kterou budou tvořit. Věděl by někdo, kde žije kobyly, býk, myš, hlemýžď atd? – ulita, stáj, farma. Čím se živí taková zvířata? – seno, ovoce, pečivo, sýr, hmyz, rostliny. Viděl někdo taková zvířata, která a kde? – v ZOO netopýra, na farmě býka, venku hmyz, na poli myš. Věděl by někdo z vás, po téhle konverzaci, jaké prostředí nakreslíme třeba pro kobyly? – stáj, seno, vodu, přístřešek, ohradu. Když na chvíli popřemýšlíte o tom, o čem jsme si teď povídali, věděl by někdo z vás, co budete tvořit? – živočichy. Ano, správně, budou to zvířata. Ale ne jen tak obyčejná, budou totiž pouze z vyjmenovaných slov a také k nim budete mít za úkol nakreslit jejich prostředí.

Po úvodu hodiny jsme začali první úkol, kterým bylo si vybrat a nakreslit tužkou svého živočicha. Žáci si tedy připravili na lavici tužku a ubrus, čtvrtky jsem rozdala dětem já. Volba živočicha byla zcela na nich, ale podmínka byla, že musí být z VS. Nejprve tedy nakreslili na čtvrtku své zvolené zvíře. Žáci se mohli chodit koukat (inspirovat) na tabuli na karty

z vyjmenovaných slov, na kterých byly obrázky živočichů. Pokud už měl někdo své zvíře hotové, tak mohl přejít na dokreslení prostředí. To se vytvářelo také tužkou, aby žáci měli možnost překreslit nepovedené části.

Po nakreslení svého zvířete a jeho prostředí tužkou nastala 3. fáze. V ní jde o vybarvování svého obrázku. Žák vychází ze svých zkušeností, jakou barvu mají daná zvířata, jakou barvu a strukturu má seno, stáj, strom.

V poslední fázi šlo o zhotovení společné farmy. Ten jedinec, který měl hotový svůj výtvar, přišel k tabuli a zvolil si místo na zemi, kam chce umístit svůj obrázek. Po zvoleném místě ho položil na zem. Ten, kdo provedl poslední fázi, tak mohl pomáhat těm, kteří ještě vybarvují. Na závěr jsme si společně jejich Farmu z vyjmenovaných slov prohlíželi a povídali si o daných zvířatech na obrázku.

3) Reflexe

Která část výtvarného projektu vám šla nejlépe? – volba zvířete, kreslení, vybarvování

Která část výtvarného projektu vás bavila nejvíce?

Ohodnoťte palcem nahoru, vodorovně nebo dolů váš výkon v hodinách VV.

5.2.4 REFLEXE REALIZOVANÉ VÝUKY

Druhý projekt s názvem "Vyjmenovaná slova na farmě" přinesl další zajímavé zkušenosti a poznatky, jak pro žáky, tak i pro mě jako pedagoga. Jedním z aspektů, který se ukázal jako úspěšný, byl jiný druh motivace, který spočíval v použití karet s vyjmenovanými slovy. Tento prvek nejenom žáky zapojil do pohybu, ale také do diskuse a interakce mezi sebou.

Stejně jako v předchozím projektu, i zde se osvědčila otázka zaměřená na hádání tématu. Použití stejného přístupu bylo úspěšné, protože žáci se opět s radostí zapojili do hádání

tématu výtvarné výchovy. Tato aktivita nejenom přispěla k motivaci žáků, ale také k posílení jejich vnímání výtvarného umění jako součásti vzdělávacího procesu.

Opět jsem zopakovala, že každý žák bude pracovat individuálně a nakreslí jedno zvíře či hmyz z vyjmenovaných slov, které si vybere. Poté z jejich jednotlivých prací vznikne společný projekt – farma. Tento přístup opět vyvolal nadšení u žáků, kteří se těšili na možnost opětovného tvoření v rámci týmu a na vytváření něčeho společného.

Celkově lze říci, že druhý projekt opět potvrdil úspěšnost projektové výuky jakožto prostředku pro podporu kreativity, spolupráce a zapojení žáků do vzdělávacího procesu. Jejich nadšení a aktivní účast ukázaly, že tato forma výuky může být efektivním prostředkem pro podporu jejich osobního a vzdělávacího rozvoje.

Průběh celé druhé projektové výuky opět odpovídal mým očekáváním. Žáci se různě zapojovali do procesu tvorby, což je běžný jev v rámci diferencovaného vzdělávání. Někteří žáci okamžitě věděli, jakého živočicha chtějí tvořit, zatímco jiní nad výběrem uvažovali déle. V těchto případech jim opět pomohli spolužáci nebo já, což bylo důležité pro podporu jejich kreativity a rozhodovacích schopností.

Jako pozitivní prvek jsem vnímala obrázky z vyjmenovaných slov, které jsem vyvěsila na tabuli. Tyto obrázky sloužily jako inspirace pro žáky při jejich tvorbě. Viděla jsem, že hodně žáků se na ně rádo dívalo, hledalo si své oblíbené motivy a využívalo je jako podnět pro vlastní tvorbu. Tato aktivita nejenom podpořila jejich kreativitu, ale také rozvíjela schopnost hledat inspiraci v okolním prostředí.

Rozvíjela se také spolupráce mezi žáky, kteří si vzájemně pomáhali a inspirovali, sdíleli své nápady a zkušenosti. Projekt umožnil žákům pracovat ze zkušenosti a samostatně vybírat motiv, což bylo důležité pro jejich osobní a kreativní rozvoj.

Třetí fáze projektu, kdy žáci vybarvovali své výtvary, probíhala bez problémů. Všichni žáci projevili schopnost správně používat barvy a měli možnost si vybrat mezi různými médii, jako jsou pastelky, fixy nebo voskovky. Tato možnost volby opět umožnila každému žákovi individuální přístup k tvorbě a podpořila jejich kreativitu.

Během této fáze opět probíhala spolupráce mezi žáky. Ti, kteří dokončili své výtvary dříve než ostatní, ochotně pomáhali svým spolužákům s vybarvováním jejich obrázků. Tento projev spolupráce a solidarity mezi žáky mě velmi potěšil a ukázal, že jsou schopni navzájem si pomáhat a podporovat se v rámci výtvarného procesu.

Poslední fází projektu bylo poskládání jednotlivých obrázků k sobě na zem před tabulí. Tato činnost opět probíhala v duchu spolupráce, když se žáci domlouvali na tom, kde bude umístěn, který živočich a vedle koho. Byla to příležitost pro žáky nejenom projevit svou kreativitu a fantazii, ale také se dohodnout na vzájemných vztazích mezi zvířaty, aby se mohla navzájem poznat a kamarádit.

Poté jsme se všichni šli podívat na vytvořenou farmu a společně jsme diskutovali o umístění jednotlivých zvířat a jejich prostředí. Bylo to zajímavé zážitkové učení, které poskytlo žákům možnost reflektovat na to, zda prostředí, které vytvořili, odpovídá skutečnosti a zda je vhodné pro život různých druhů zvířat.

Tato závěrečná činnost nejenom posílila spolupráci a komunikaci mezi žáky, ale také jim umožnila projevit své postřehy a kritické myšlení při zhodnocování vytvořeného prostředí. Celý projekt tak nejenom posílil jejich kreativní a sociální dovednosti, ale také podnítil jejich zájem o životní prostředí a ekologické souvislosti.

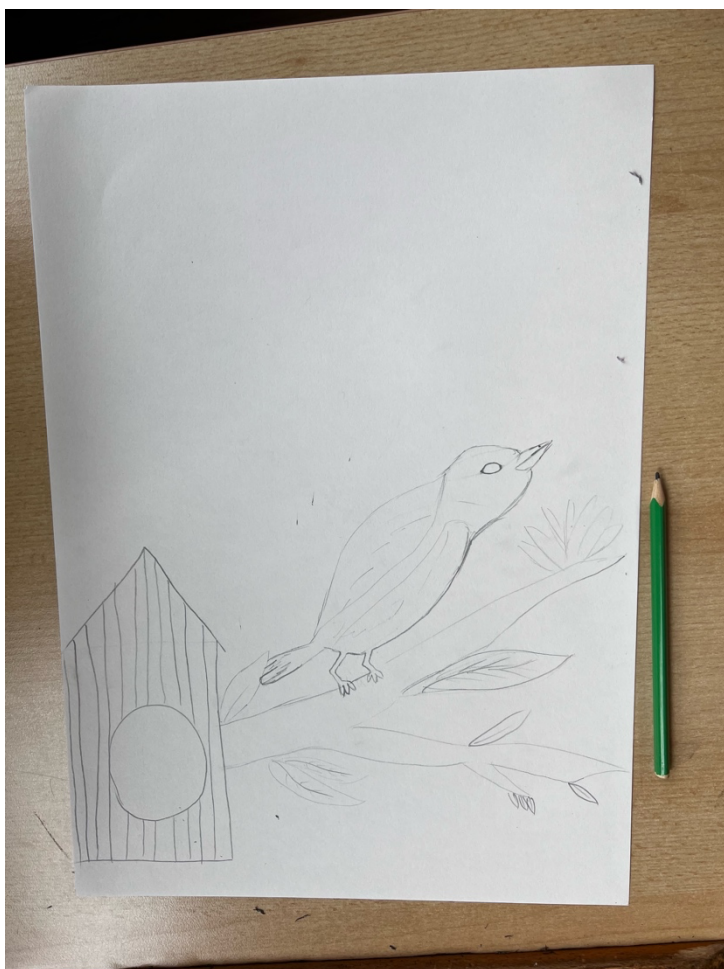
V druhém projektu vidím nad rámec oborového ukotvení schopnost rozšíření do dalších disciplín, jako je například anglický jazyk, český jazyk a prvouka. Tento projekt můžeme využít jako didaktickou pomůcku, kterou lze aplikovat opakovaně a vždy s jiným přístupem. Závěrem tedy nerozumíme jen jeho končícímu bodu, ale vnímáme jeho potenciál v uplatnění i v další výuce.

5.2.5 POPIS VYBRANÝCH DĚTSKÝCH PRACÍ VČETNĚ FOTODOKUMENTACE

Prohlížení si živočichů z karet s vyjmenovanými slovy. Kreslení svého zvoleného živočicha tužkou.

Dokreslení prostředí pro
živočicha tužkou a vybarvování
celého obrázku.

Finální rozvržení vzniklých prací dětmi.

5.3 VÁZA PLNÁ KVĚTIN

Třetí projektová výuka, nazvaná "Váza plná květin", je koncipována především jako prostředek pro rozvoj kreativity, spolupráce a mezipředmětových vztahů, zejména v oblasti prvouky. Tento projekt je navržen jako dlouhodobý projekt, který může být implementován v průběhu celého školního roku. Tato projektová výuka rovněž poskytuje příležitost prozkoumat různé výtvarné techniky a zahrnuje i využití moderních technologií, konkrétně mobilního telefonu.

Hlavním cílem projektu "Váza plná květin" je, aby žáci nejenom prozkoumali různé druhy květin a jejich vlastnosti, ale také aby je dokázali zachytit a interpretovat pomocí výtvarných technik. Projekt začne procházkou do přírody, kde si žáci budou moci vyfotit květiny pomocí svých mobilních telefonů. Tyto fotografie budou sloužit jako inspirace pro tvorbu výtvarného díla, kde žáci nakreslí svou květinu tužkou podle fotografie na telefonu a následně ji vytvoří z různých pomůcek a materiálů.

Výtvarný projekt bude probíhat postupně a bude zahrnovat fáze jako výzkum, plánování, tvorbu a prezentaci výsledků. Jedním z hlavních bodů projektu bude spolupráce mezi žáky, kdy si budou navzájem pomáhat a inspirovat. Projekt také přináší mezipředmětové vztahy, protože spojuje prvouku a výtvarnou výchovu, což umožňuje propojit poznatky z obou oblastí.

Váza bude sloužit jako centrální prvek projektu, kam budou žáci vkládat své květiny. Váza bude reprezentovat změny v přírodě podle ročního období, a proto se květiny v ní budou měnit podle aktuálního období. Tento průběh projektu umožní žákům nejenom rozvíjet svou kreativitu a výtvarné dovednosti, ale také prohloubit své poznatky o přírodě a prožívání ročních období.

5.3.1 DIDAKTICKÁ STRUKTURA VÝTVARNÉHO ÚKOLU

INSPIRAČNÍ VÝCHODISKA

Pro poslední projekt jsem si jako inspiraci zvolila uměleckou dvojici Böhm-Franta a jejich projekt nazvaný "Sféra vlivu". Zvláště mě oslovila kombinace živých rostlin a různých kreseb v pozadí, která vytvářela fascinující atmosféru. Proto jsem do tohoto projektu zapojila kresbu rostlin a výrobu květin ve váze, abych následovala jejich inspirativní přístup.

Obrázek 3 Projekt *Sféra vlivu* od Böhm-Franta

ZÁKLADNÍ POPIS VÝTVARNÉHO ÚKOLU

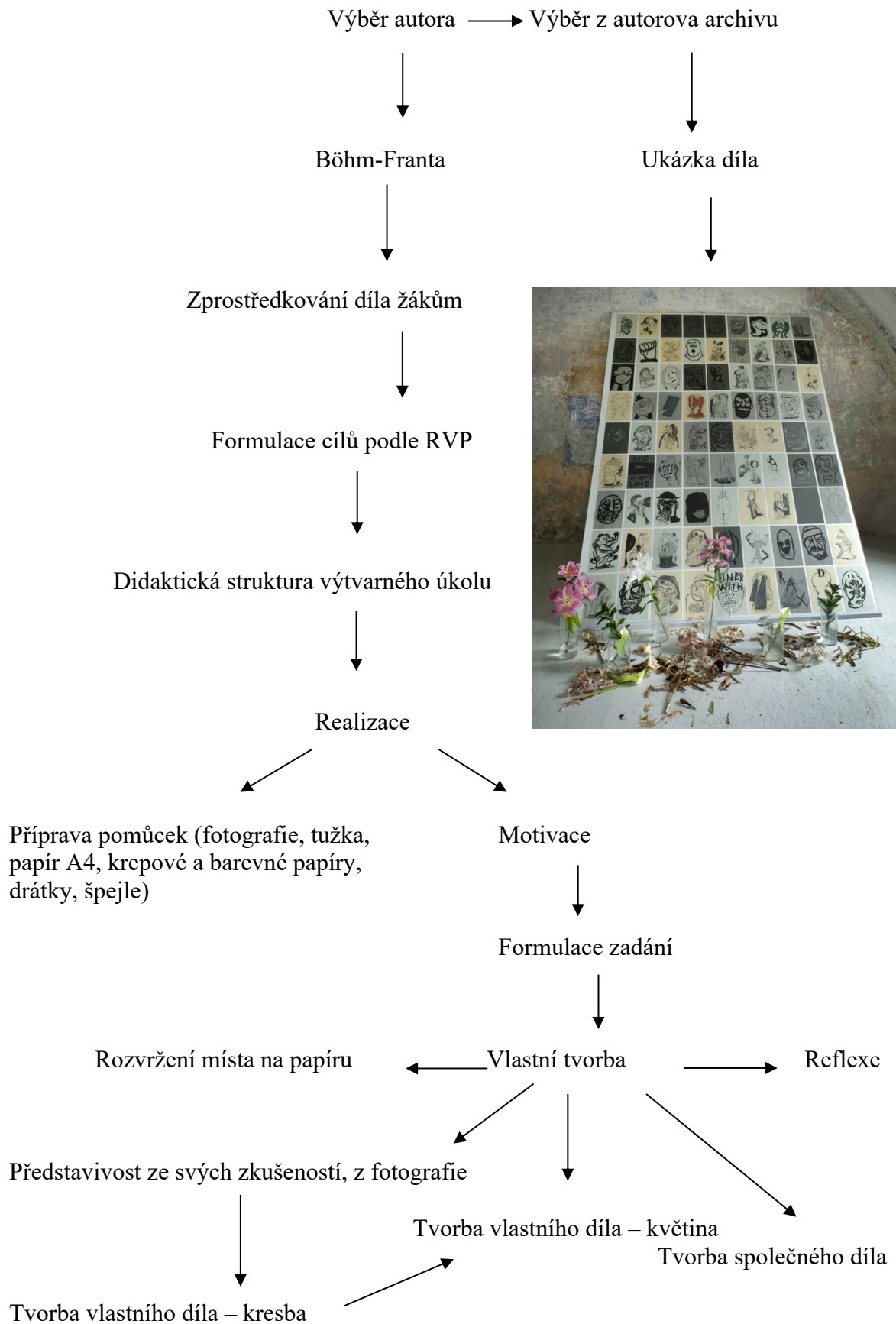
Námět	Váza plná květin
Cílová skupina	3. třída (8-9 let)
Časová dotace	4 vyučovací hodiny
Pomůcky	Mobilní telefon (školní tablet), tužka, papír A4, krepové papíry, barevné papíry, drátky, špejle, velká váza.
Učivo	U žáků rozvíjíme kreativitu – zhotovení květiny. U žáků rozvíjíme individuální tvůrčí schopnosti – kresba rostliny a její zhotovení.

	<p>U žáků rozvíjíme spolupráci – sdílení nápadů, pomoc ostatním, realizace projektu.</p> <p>U žáků rozvíjíme zájem o prvouku – diskuse nad rostlinami.</p> <p>U žáků rozvíjíme různé techniky – kresba, použití různého materiálu při zhotovení květiny.</p>
<p>Formulace zadání výtvarného úkolu</p>	<p>- V úvodu této projektové výuky žákům rozdám do dvojic rozstříhané obrázky s jarními rostlinami, které musí správně poskládat. Následně se žáků budu ptát, které rostliny složili. Poté se přesunu k tomu, jaký úkol budou mít. Jejich úkol jim však opět nevyzradím hned, ale nechám je přemýšlet. Děti samy přijdou na to, co bude jejich úkolem. Poté budu předkládat různé otázky na téma jaro a formou diskuse budeme hledat odpovědi.</p> <p>- Nejprve si žáci připraví na lavici tužku, mobilní telefon s fotografií a také ubrus. Během toho jim rozdám papíry. Prvním úkolem bude si otevřít v mobilu fotografii vybrané rostliny, kterou by chtěli nakreslit. Mají tak možnost zvolit si rostlinu podle svého vlastního uvážení. Ten, kdo už ví, jakou květinu bude kreslit, tak může začít. Děti kreslí svou rostlinu dostatečně velikou a pomocí tužky a předlohy.</p> <p>- Tyto části nám vyplní dvě vyučovací hodiny výtvarné výchovy.</p> <p>- Následující týden, kdy budeme mít opět výtvarnou výchovu, můžeme pokračovat ve výtvarném projektu.</p> <p>- Na úvod hodin vedeme s žáky diskusi nad tím, co bylo jejich úkolem v minulých hodinách VV. Před hodinou připravím různé drátky, krepové papíry, barevné papíry, špejle a další potřebný materiál.</p> <p>- Dalším úkolem je vytvořit svoji rostlinu pomocí různého materiálu, který jsem připravila na jednu z lavic. Nejprve si přijdete pro výkres z minulé hodiny, který vám bude sloužit jako předloha pro vaši květinu. Takže to znamená, že žáci budou koukat na svůj obrázek a podle něj tvořit svou rostlinu. Teď tedy popřemýšlí, čím bude nejlepší začít (stonek nebo květ) a jaký materiál použijí. Když mají rozmyšleno, čím a jak u své rostliny začnou, tak můžou tvořit. Pokud by někdo nevěděl, jak nějakou pomůcku použít nebo jak rostlinu vyrobit, tak se přihlásí a zeptá se, nebo se může poradit s kamarádem. Rostlina by měla být dostatečně veliká, její stonek i květ by měli být hodně viditelné. Žáci vytváří svoji rostlinu pomocí různého materiálu a své skici z minulé hodiny VV.</p>

	<p>- Poslední fází je samotný projekt. Kdo už bude mít svůj výtvar hotový, tak se začne podílet na váze. Před tabuli postavím reálnou velikou vázu, do které žáci budou vkládat své zhotovené rostliny a tím vznikne projekt s názvem Váza plná květin. Ti, co ještě nemají své výrobky hotové, tak můžou mezitím dodělávat. Každý má jiné tempo, a tak ti, kteří už mají svůj rostlinu na nástěnce na svém místě tak pomáhají těm, kteří ještě vyrábějí. Potom, co mají všichni všechno vytvořené si každý sedne zpět na své místo.</p> <p>(Slavíková, a další, 2019)</p>
<p>Cíle dle RVP ZV a jejich konkretizace</p>	<p>Rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ – kreslení a vyrábění rostlin.</p> <p>V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání – kresba a výroba květin, vytváření projektu.</p> <p>Vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje – diskuse nad tématem jaro, vnímání rostlin zrakem.</p> <p>Zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu – kreslit, stříhat, trhat.</p> <p>(Ministerstvo školství, 2022)</p>
<p>Kritéria hodnocení</p>	<p>Žák nakreslí svou rostlinu podle fotografie. Žák vyrobí svou květinu podle nákresu. Žák přispěje svým výrobkem do projektu. Žák spolupracuje s ostatními.</p>
<p>Transfer – přesahy výtvarného úkolu</p>	<p>Prvouka – diskuse o květinách, o daném ročním období.</p>

5.3.2 POJMOVĚ OBRAZOVÁ MAPA K VÝTVARNÉMU ÚKOLU

5.3.3 KOMENTÁŘ K DIDAKTICKÉ STRUKTUŘE

Do úvodu tohoto projektového návrhu je možné začlenit představení umělců, kteří se ve své tvorbě inspirovali motivem květin. Tímto způsobem lze představit umělce jako inspirativní zdroj pro naši projektovou výuku, který nám ukazuje, jak můžeme vnímat a interpretovat květiny v umění.

V tomto projektu žák pracuje s rozmanitým materiálem, který vyžaduje jeho uvážlivé promyšlení. Každý materiál přináší své specifické vlastnosti a možnosti využití, a tak žák musí přemýšlet, jakým způsobem ho využije a při čem. Tato reflexe umožňuje žákovi prozkoumat škálu možností a rozvíjet kreativní myšlení a dovednosti v rámci výtvarného procesu.

Velkým pozitivem tohoto projektu pro žáka je také fakt, že nepracuje pouze plošně, ale má možnost pracovat v prostoru. Tímto způsobem se rozvíjí jeho schopnost vnímat a manipulovat s prostorovými rozměry, což je důležitý prvek výtvarného vzdělávání.

Při tomto projektu se může vyskytnout riziko v případě, že některý žák nebude mít k dispozici mobilní telefon. V takovém případě je vhodné mít alternativní řešení, například poskytnout mu školní tablet, aby mohl plnohodnotně participovat na projektu a využít digitálních technologií k tvorbě.

Důležitým aspektem tohoto projektu je jeho trvalé umístění ve třídě, což umožňuje jeho další využití v rámci výuky. Například při tématu hmyzu v prvouce můžeme využít vytvořeného materiálu z výtvarné výchovy a aplikovat ho na květinový projekt, čímž se propojí různé předměty a posiluje se interdisciplinární přístup k vzdělávání.

ZÁVĚR

Závěr mé diplomové práce přináší celkové zhodnocení a reflexi nad tématem projektové výuky ve výtvarné výchově na prvním stupni základní školy.

Projektová výuka se ukázala jako efektivní pedagogický přístup, který má potenciál výrazně obohatit výtvarnou výchovu a posílit vzdělávací proces. Díky analýze historie výtvarné výchovy, definici pojmu výtvarná výchova, projektové výuky a propojení mezi nimi jsem demonstrovala důležitost a význam projektové výuky ve výtvarném vzdělávání.

Praktická část mé práce poskytla konkrétní příklady projektů, které jsem realizovala ve výuce výtvarné výchovy. Těmito projekty jsem dokázala efektivně propojit cíle výtvarné výchovy s principy projektové výuky, a také podporovat rozvoj kreativity, spolupráce a problémového myšlení u žáků.

Projekt Papírové město a Vyjmenovaná slova na farmě ukázaly, jak mohou být žáci aktivně zapojeni do tvůrčího procesu a jak mohou projekty podnítit jejich zájem o výtvarné umění. Projekt Váza plná květin, ačkoli je pouze návrhem, přináší inovativní přístup spojující výtvarnou výchovu s prvoukou a využívající moderní technologie.

Celkově jsem v této práci argumentovala a demonstrovala, že projektová výuka ve výtvarné výchově je významným přínosem pro žáky na prvním stupni základní školy. Tento přístup umožňuje žákům nejenom rozvíjet svou kreativitu a výtvarné dovednosti, ale také posiluje jejich schopnost spolupracovat, řešit problémy a aktivně se zapojovat do vlastního učení. Věřím, že výsledky této práce budou přispívat k širšímu přijetí a implementaci projektové výuky ve výtvarné výchově a podpoří lepší vzdělávací zkušenosti pro žáky na prvním stupni základní školy.

Má diplomová práce je vhodná pro učitele na prvním stupni základní školy, kteří hledají inspiraci a podporu při implementaci projektové výuky ve výtvarné výchově. Poskytuje

konkrétní příklady projektů, které lze realizovat v praxi a ukazuje, jak projektová výuka může být významným přínosem pro rozvoj výtvarných dovedností a kreativity žáků. Tato práce může sloužit jako užitečný zdroj informací a nápadů pro pedagogy, kteří chtějí zkoumat nové přístupy ve výuce výtvarné výchovy a hledají potvrzení, že projektová výuka je efektivním a obohacujícím pedagogickým přístupem.

RESUMÉ

Tato diplomová práce zkoumá využití projektové výuky ve výtvarné výchově na prvním stupni základní školy. Projektová výuka je efektivním pedagogickým přístupem, který podporuje rozvoj kreativity, spolupráce a problémového myšlení u žáků. Konkrétní příklady projektů ilustrují aktivní zapojení žáků do tvůrčího procesu a zájem o výtvarné umění. Závěr práce doporučuje implementaci projektové výuky ve výtvarné výchově pro lepší vzdělávací zkušenosti žáků na prvním stupni základní školy. Pro učitele přináší inspiraci a konkrétní návody na realizaci projektů, které podporují rozvoj výtvarných dovedností a kreativity.

This thesis examines the use of project-based teaching in art education at the first level of elementary school. Project-based teaching is an effective pedagogical approach that supports the development of creativity, cooperation, and problem-solving thinking among pupils. Concrete examples of projects illustrate the active involvement of pupils in the creative process and interest in visual arts. The conclusion of the work recommends the implementation of project teaching in art education for a better educational experience of pupils in the first grade of elementary school. For teachers, it brings inspiration and specific instructions for implementing projects that support the development of artistic skills and creativity.

SEZNAM LITERATURY

Coufalová, Jana. 2006. *Projektové vyučování: pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele.* Praha : Fortuna, 2006. 80-7168-958-0.

Blatný, Ladislav. 1983. *Z historie výtvarné výchovy na českých školách.* Brno : Univerzita J. E. Purkyně, 1983.

Brückerová, Karla. 2011. *Skici ze současné estetické výchovy.* Brno : Masarykova univerzita, 2011.

David, Jiří. 2008. *Století dítěte a výzva obrazů.* Brno : Masarykova univerzita, 2008. 978-80-210-4593-4.

Efland, Arthur. 1990. *A history of art education: intellectual and social currents in teaching the visual arts.* New York : Teachers College Press, 1990. 0-8077-2977-9..

Exler, Petr. 2014. *Využití projektové metody ve výtvarné výchově s artefietickými postupy.* Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 978-80-244-4620-2.

Foster, Hal. 2007. *Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus.* Praha : Slovart, 2007. 978-80-7209-952-8.

Hazuková, Helena a Šamšula, Pavel. 2005. *Didaktika výtvarné výchovy I.* Praha : Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005. 80-7290-237-7.

Hazuková, Helena. 2010. *Didaktika výtvarné výchovy VI: tvořivost a výtvarná výchova.* Praha : Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2010. 978-80-7290-434-1.

— . **1994.** *Příprava učitele na rozhodování ve výtvarné výchově I.* Praha : Pedagogická fakulta UK, 1994.

— . **2011.** *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání.* Praha : Raabe, 2011. 978-80-7496-503-6.

Hirschová, Jarmila a Šamšula, Pavel. 2006. *Průvodce výtvarným uměním IV.* Úvaly : Albra, 2006. 80-7361-005-1.

Hoffman, Bohuslav. 2006. *Pracujeme se Školním vzdělávacím programem: mezioborové vazby Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova.* Úvaly : Albra, 2006. 80-7361-031-0.

Kolář, Zdeněk a Šikulová, Renata. 2009. *Hodnocení žáků: 2., doplněné vydání.* Praha : Grada, 2009. 978-80-247-2834-6.

Kratochvílová, Jana. 2006. *Teorie a praxe projektové výuky.* Brno : Masarykova univerzita, 2006. 80-210-4142-0.

Matthews, John. 2003. *Drawing and painting: children and visual representation.* London : Paul Chapman, 2003. 978-07-619-4786-8.

Pejsar, Zdeněk. 2004. *Multimédia ve výuce.* Ústí nad Labem : Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2004. 80-7044-555-6.

Piaget, Jean a Bärbel, Inhelder. 2007. *Psychologie dítěte.* Praha : Portál, 2007. 9788073672638.

Podlipský, Rudolf, a další. 2017. *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání.* Plzeň : ZČU v Plzni, 2017. 978-80-261-0728-6.

Průcha, Jan, Mareš, Jiří a Walterová, Eliška. 2003. *Pedagogický slovník.* Praha : Portál, 2003. 80-7178-772-8.

Roeselová, Věra. 2000. *Námět ve výtvarné výchově.* Praha : Sarah, 2000. 80-902267-4-4.

—. **1997.** *Řady a projekty ve výtvarné výchově.* Praha : Sarah, 1997. 80-902267-2-8.

—. **1996.** *Techniky ve výtvarné výchově.* Praha : Sarah, 1996. 80-902267-1-x.

Skřivanová, Věra Uhl. 2014. *Pedagogika umění - umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání.* Ústí nad Labem : Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2014. 978-80-7414-663-3.

Slavík, Jan. 1999. *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi.* Praha : Portál, 1999. 80-7178-262-9.

Slavíková, Vladimíra, Slavík, Jan a Eliášová, Sylva. 2019. *Dívej se, tvoř a povídej!: artefiletika pro předškoláky a mladší školáky. Vydání třetí.* Praha : Portál, 2019. 978-80-262-1557-8.

Slavíková, Vladimíra, Slavík, Jan a Hazuková, Helena. 2000. *Výtvarné čarování : (artefiletika pro předškoláky a mladší školáky)*. Praha : Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2000. 80-7290-016-1.

Stadlerová, Hana, a další. 2010. *ZOP: zkušenost, odbornost, praxe v psychodidaktické přípravě učitele výtvarné výchovy v primárním vzdělávání*. Brno : Masarykova univerzita, 2010. 978-80-210-5399-1.

Uždil, Jaromír. 1978. *Výtvarný projev a výchova*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1978.

Seznam zdrojů

Artlist. 2006-2024. Artlist – Centrum pro současné umění Praha. [Online] 2006-2024. [Citace: 6. Leden 2024.] <https://www.artlist.cz>.

Böhm, David a Franta, Jiří. 2014. David Böhm, Jiří Franta. [Online] All rights reserved, 2014. [Citace: 12. Leden 2024.] <https://bohmfrenta.net>.

Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže. 2022. Jednotný metodický portál MŠMT: Rámcový vzdělávací program. [Online] Copyright, 2022. [Citace: 4. Únor 2024.] <https://www.edu.cz>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Projekt <i>Bedřichovice nad Temží</i> od K. Šedé.....	48
Obrázek 2 Projekt <i>II</i> od M. Kinterové.....	60
Obrázek 3 Projekt <i>Sféra vlivu</i> od Böhm-Franta	72